

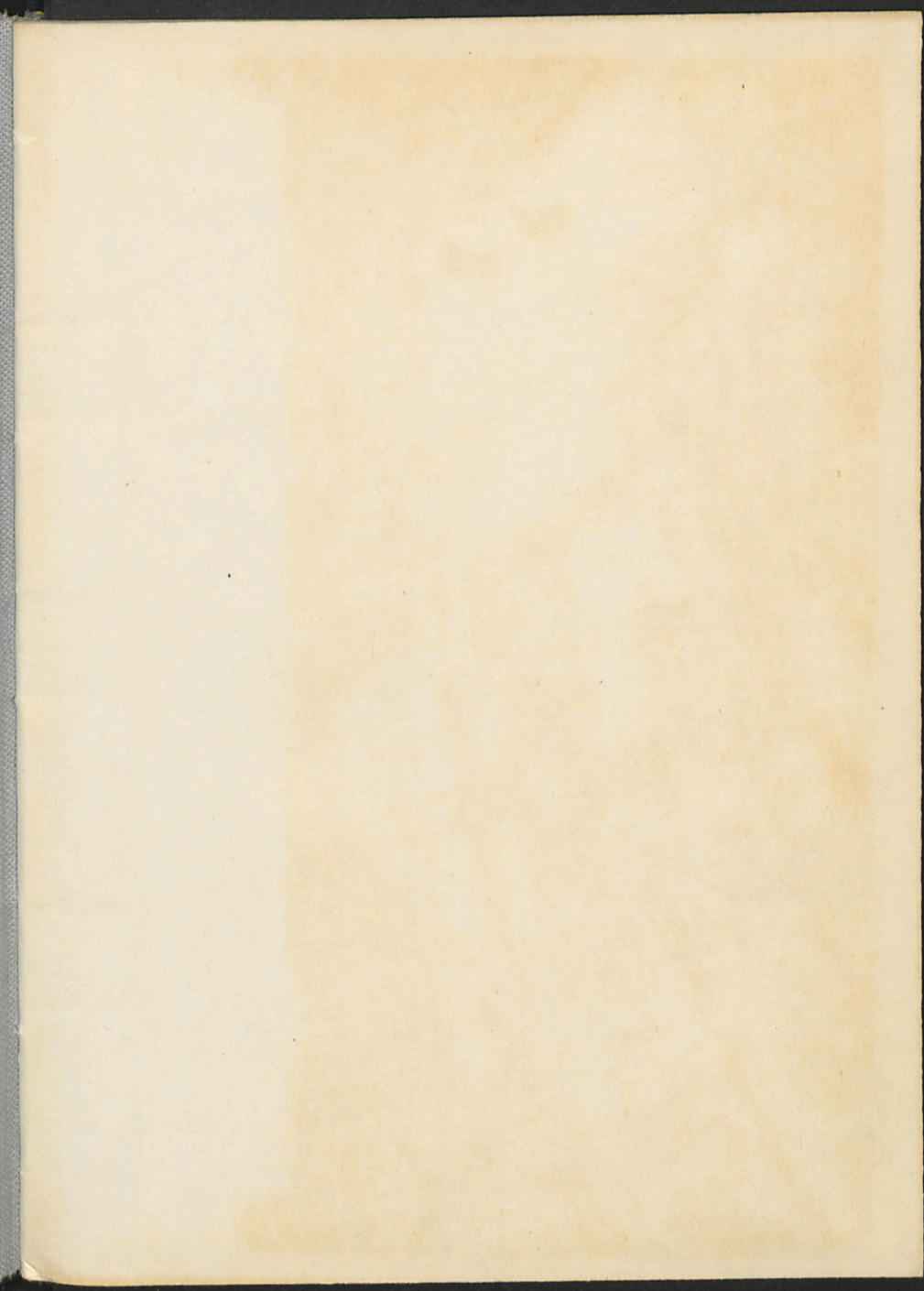

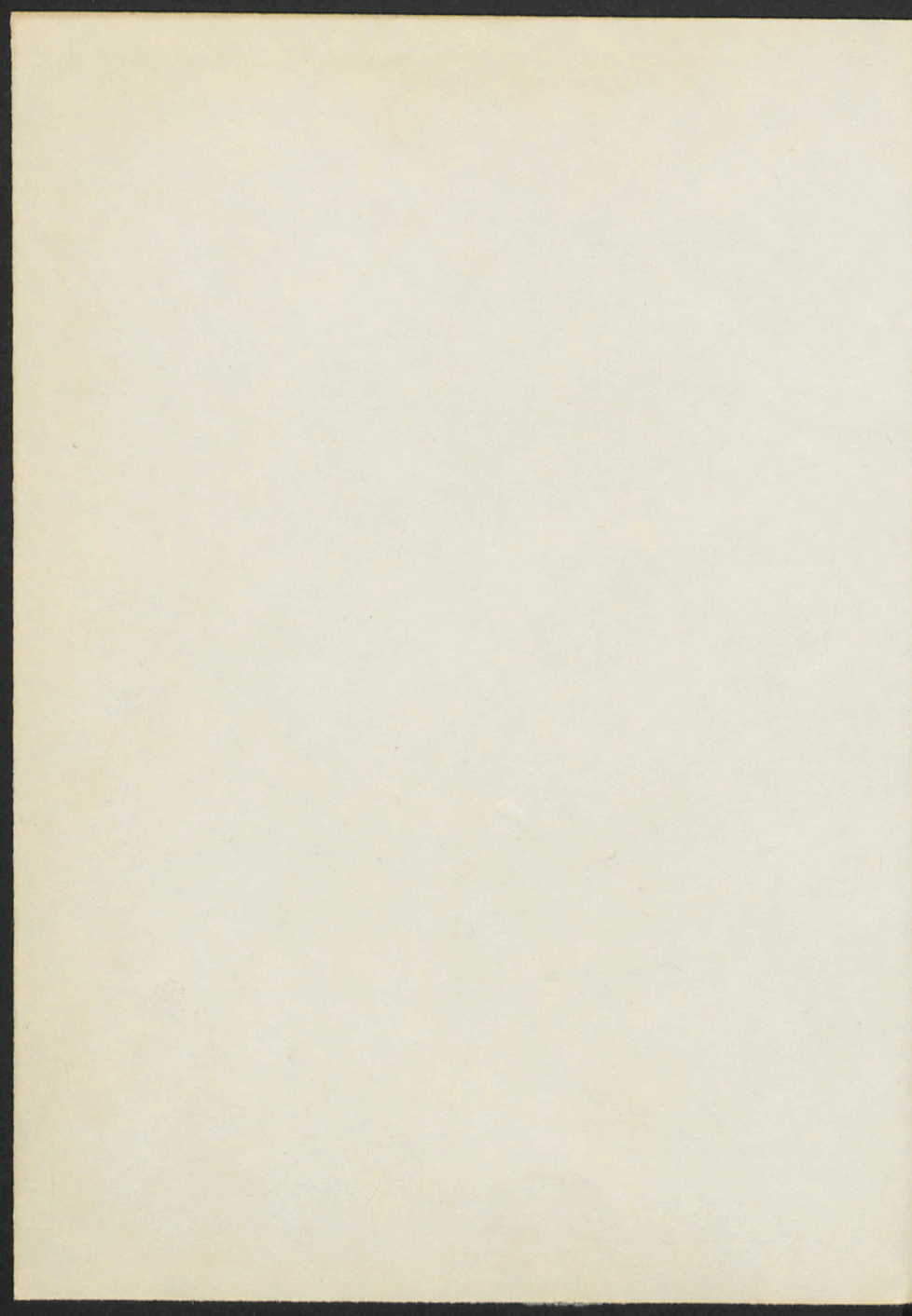
BIBLIOTEKA

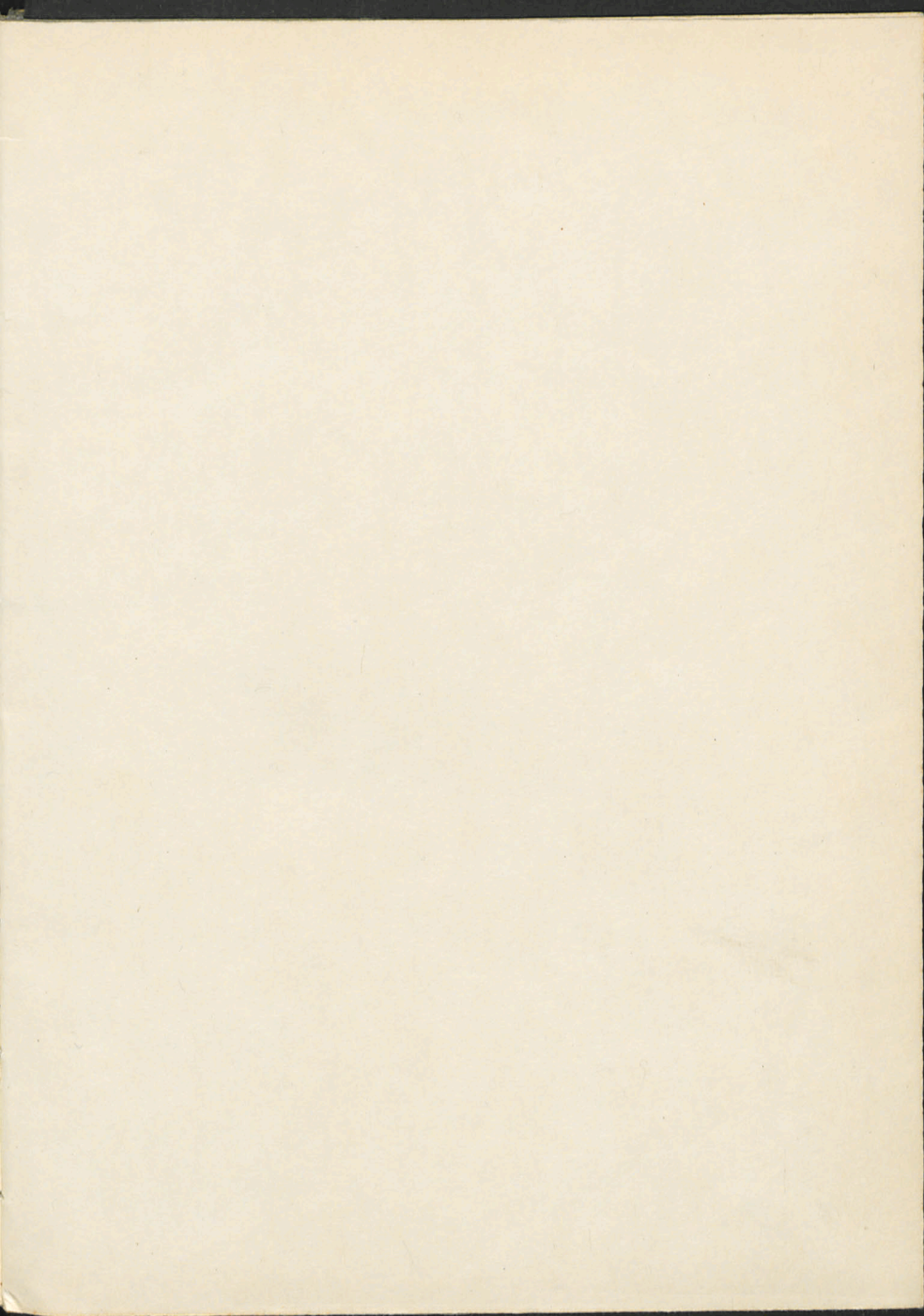
Zakł. Nar. im. Ossolińskich

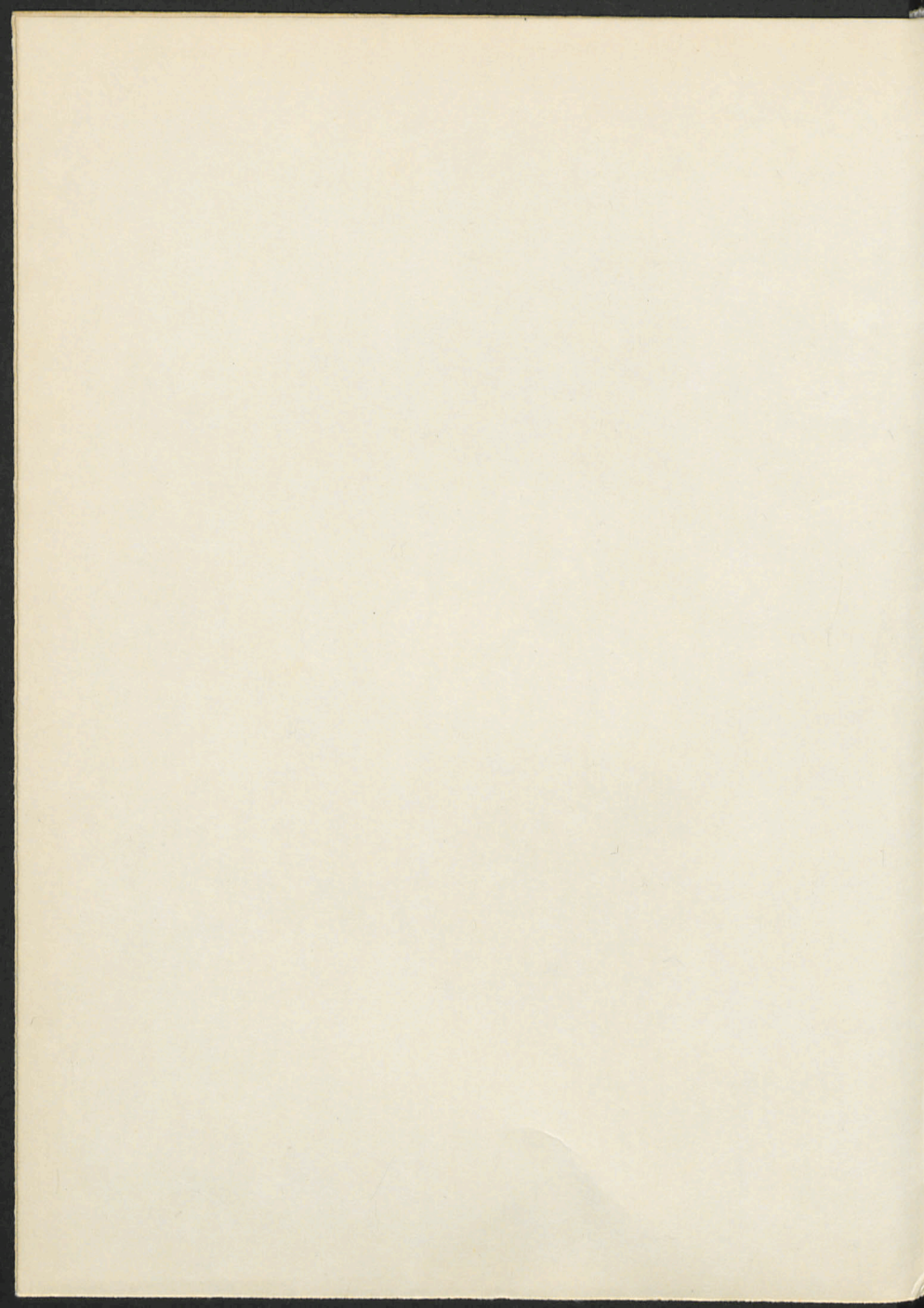
XXV

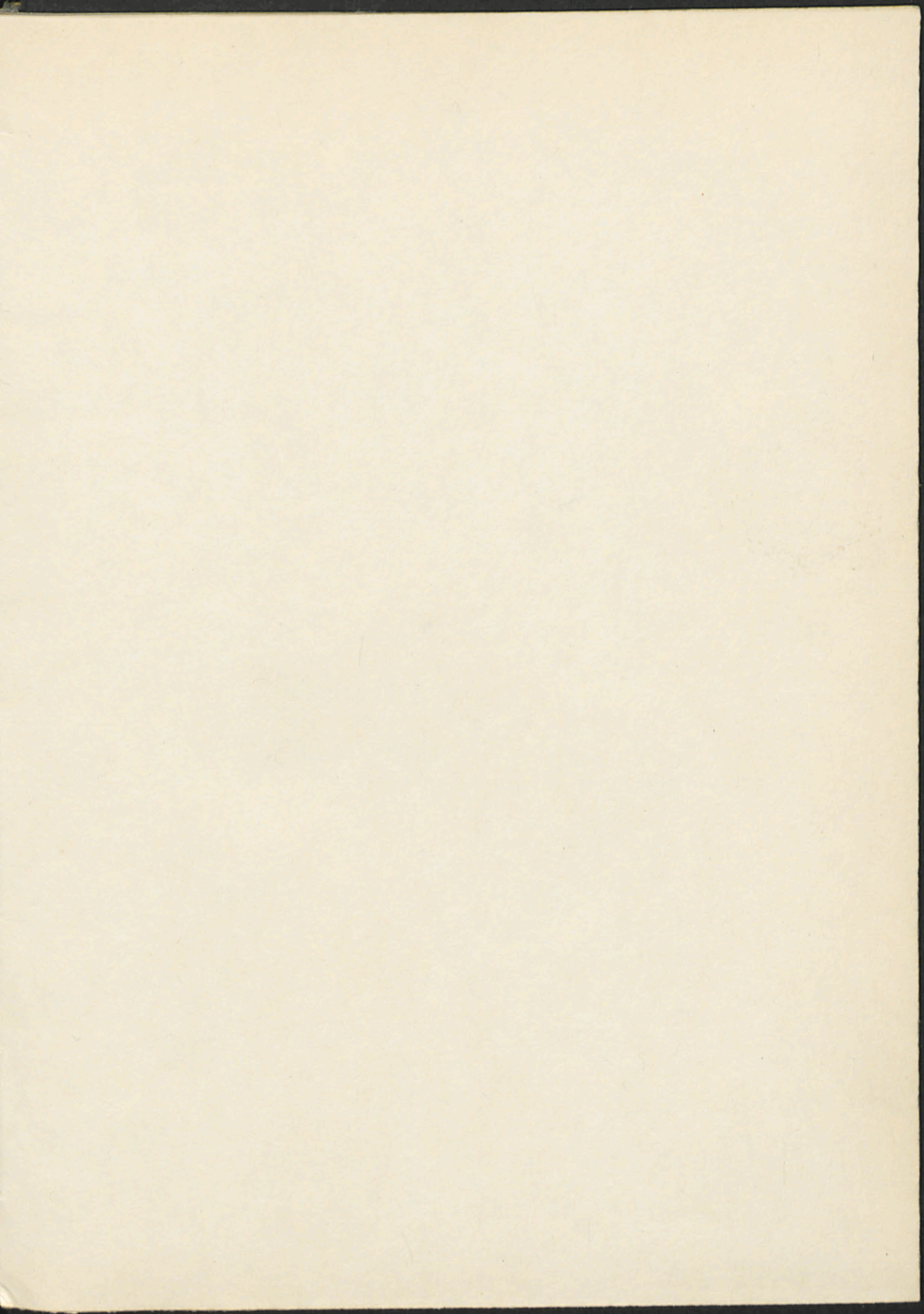
47

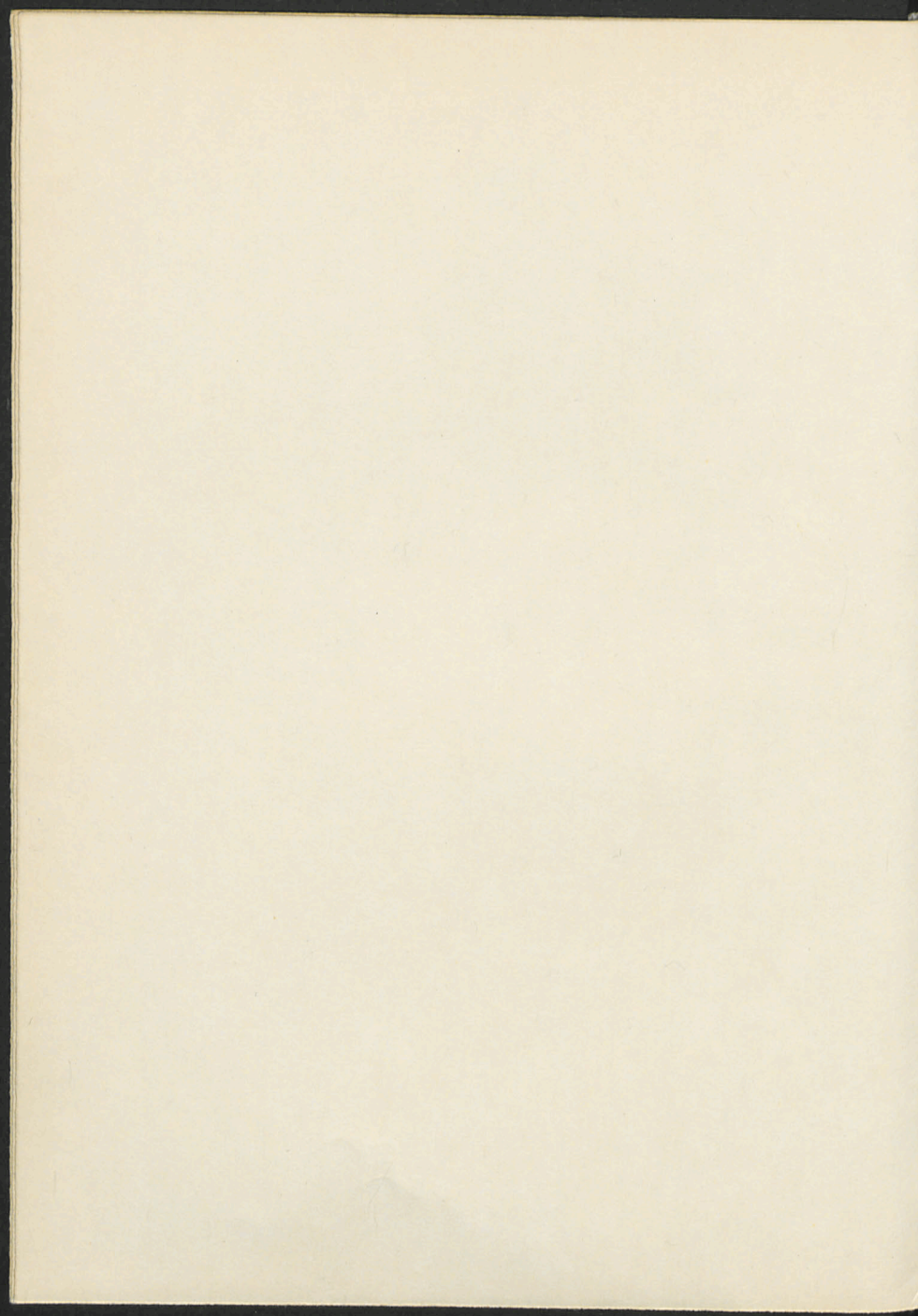

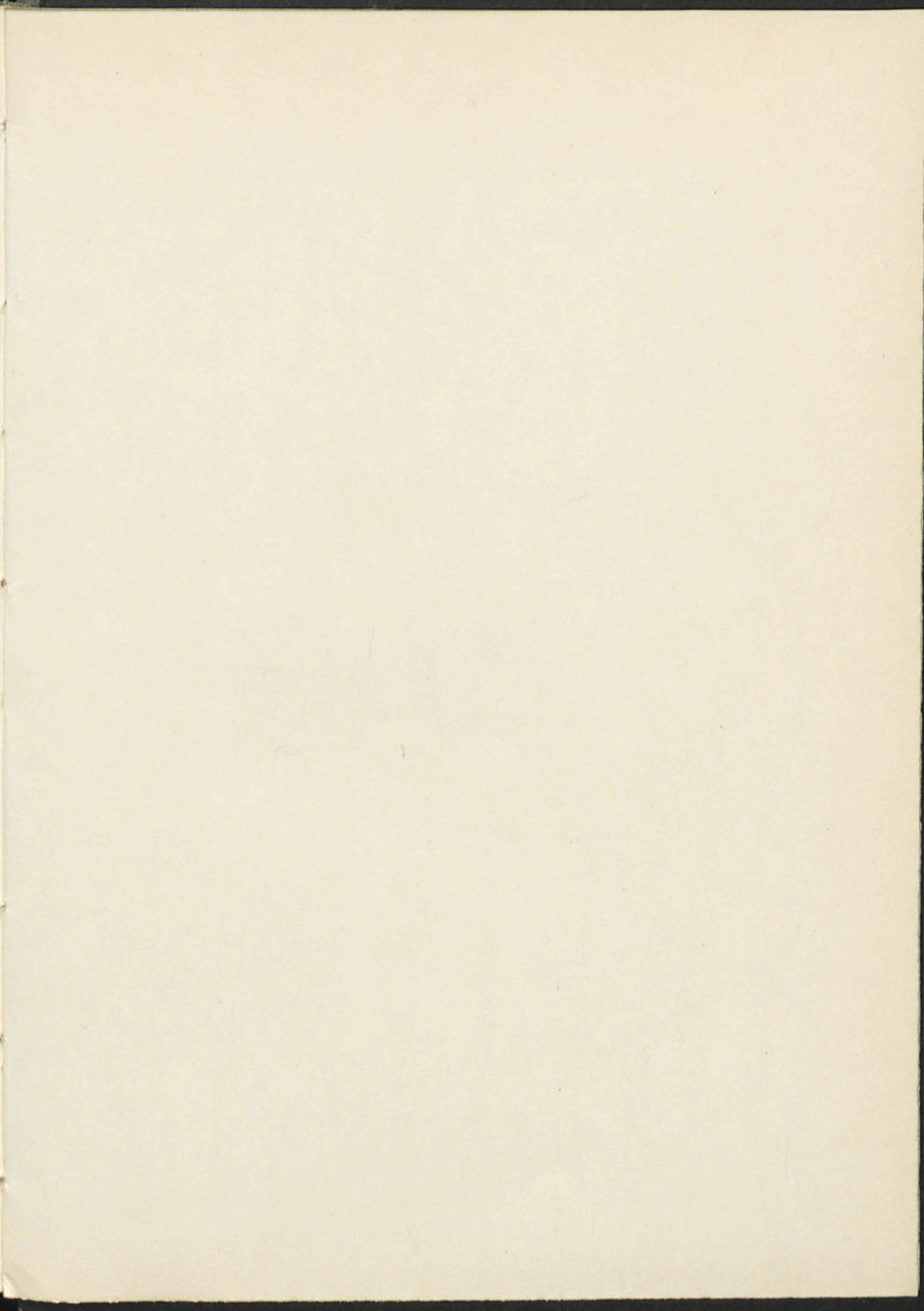

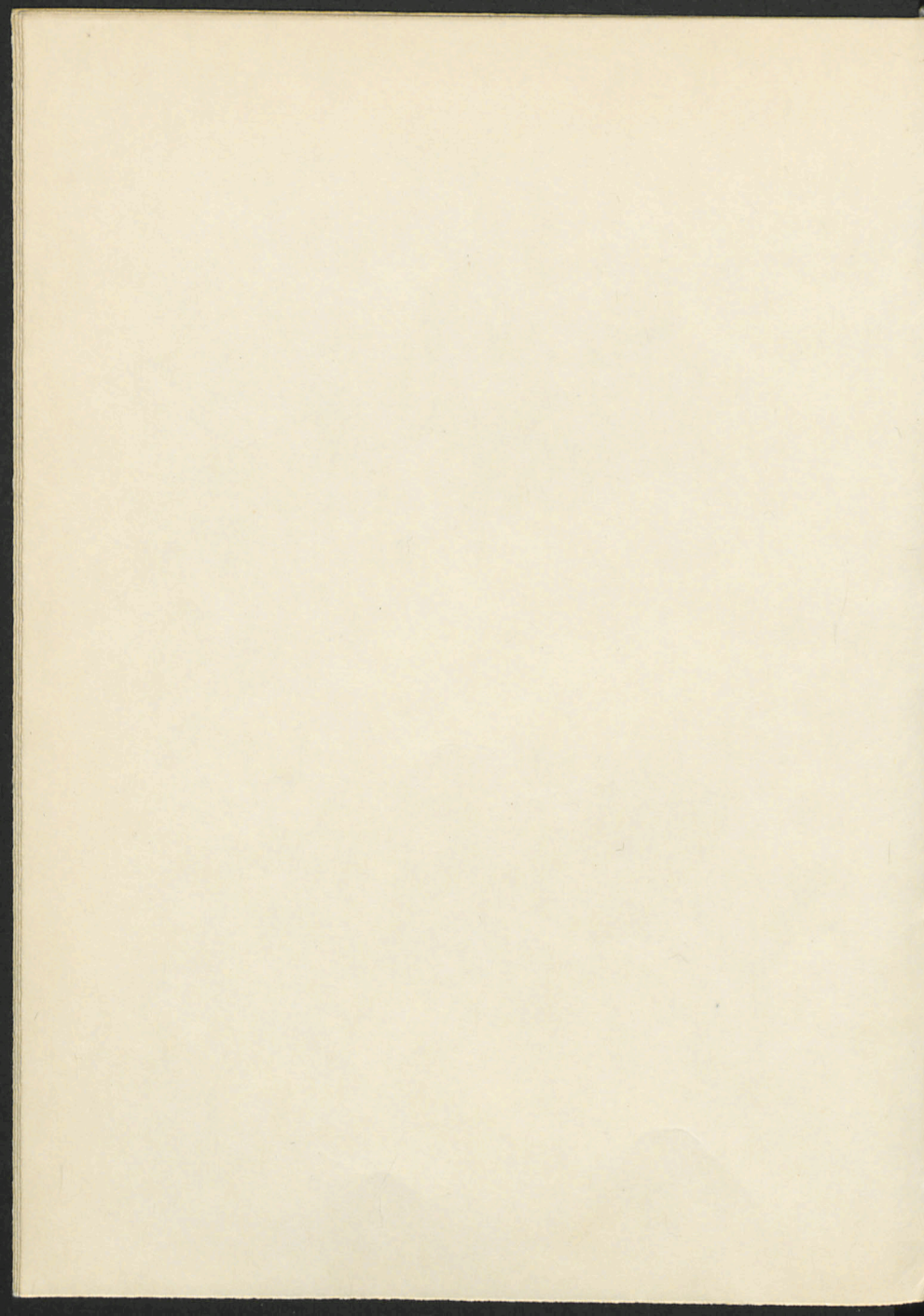

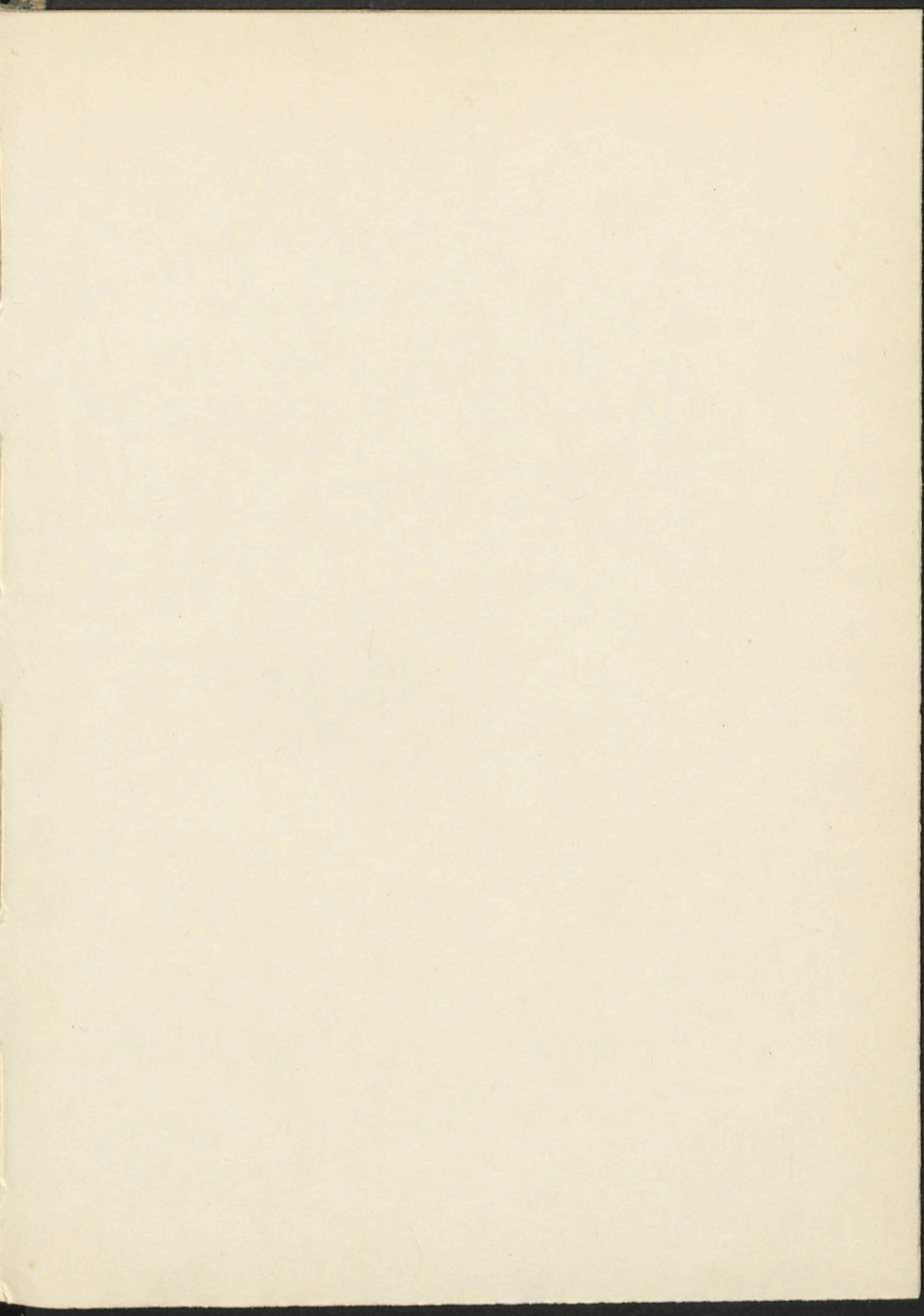

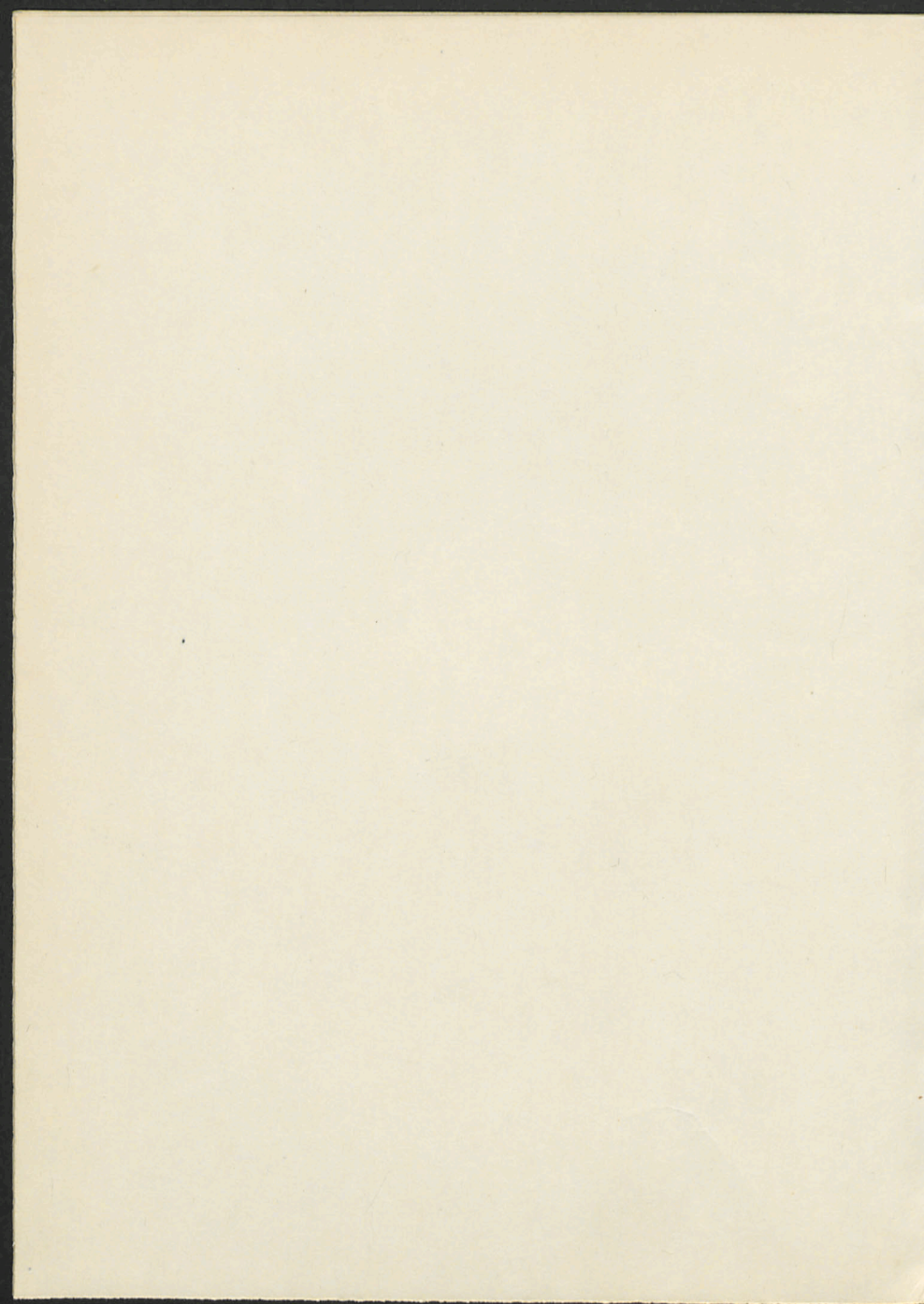

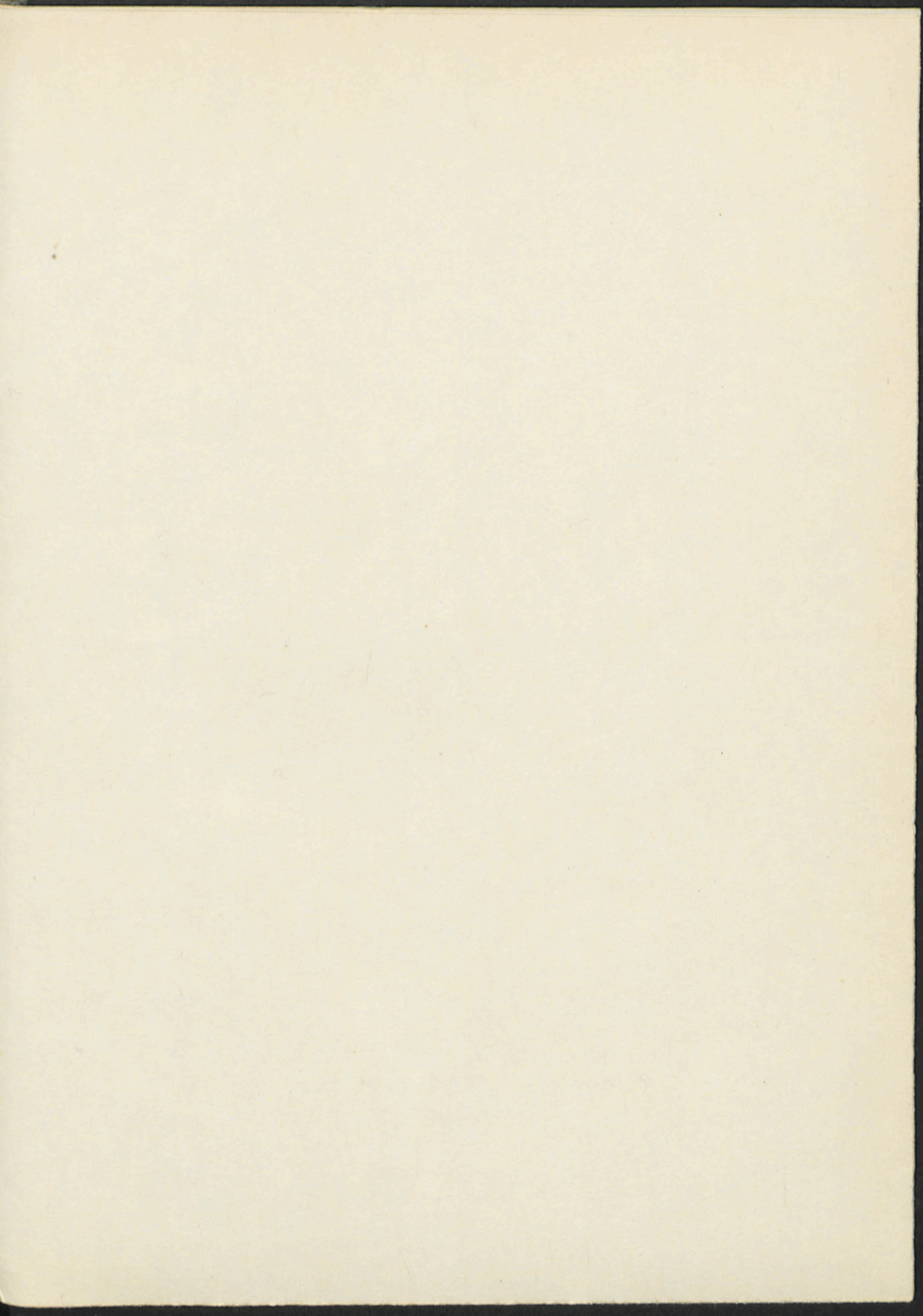

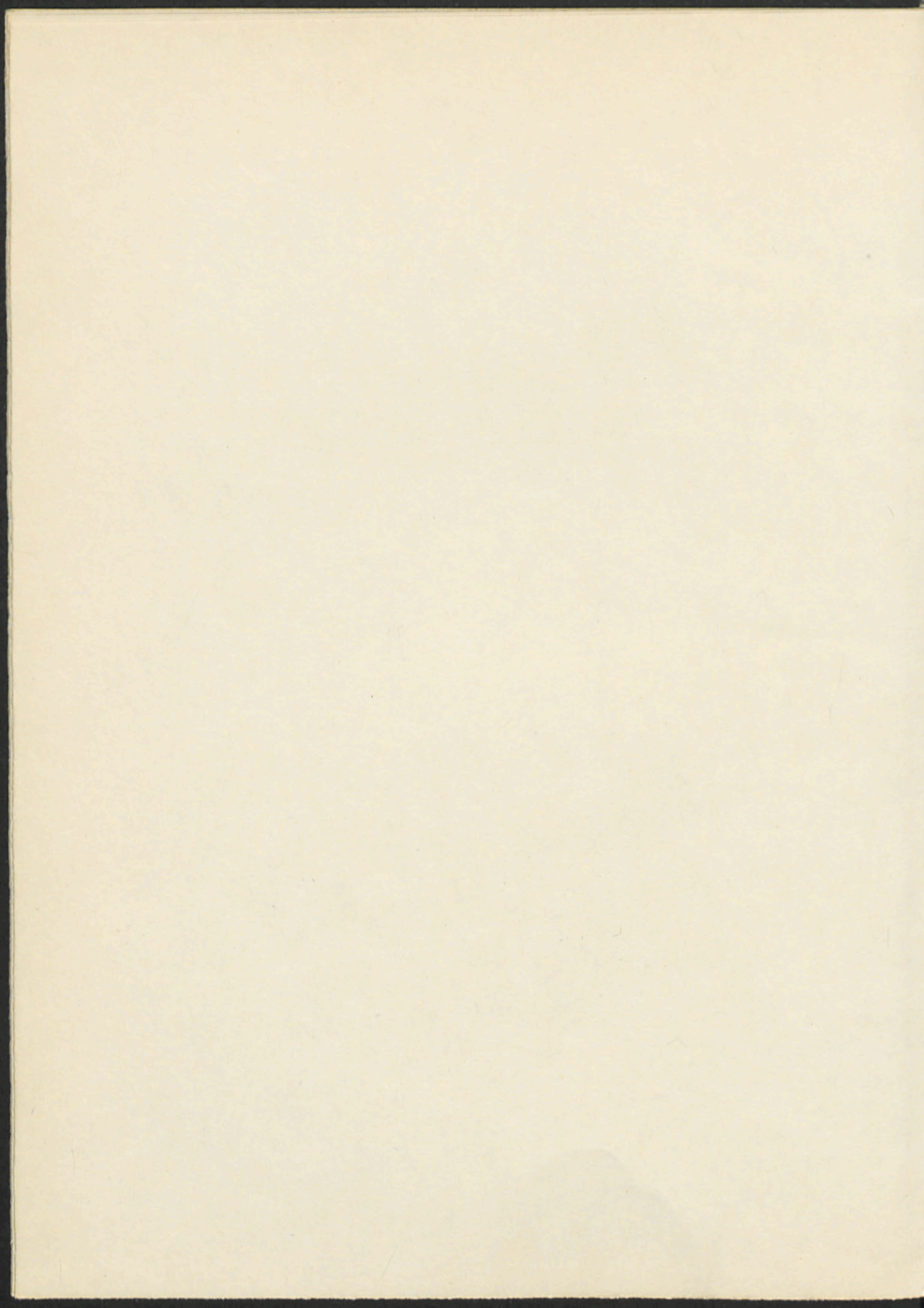

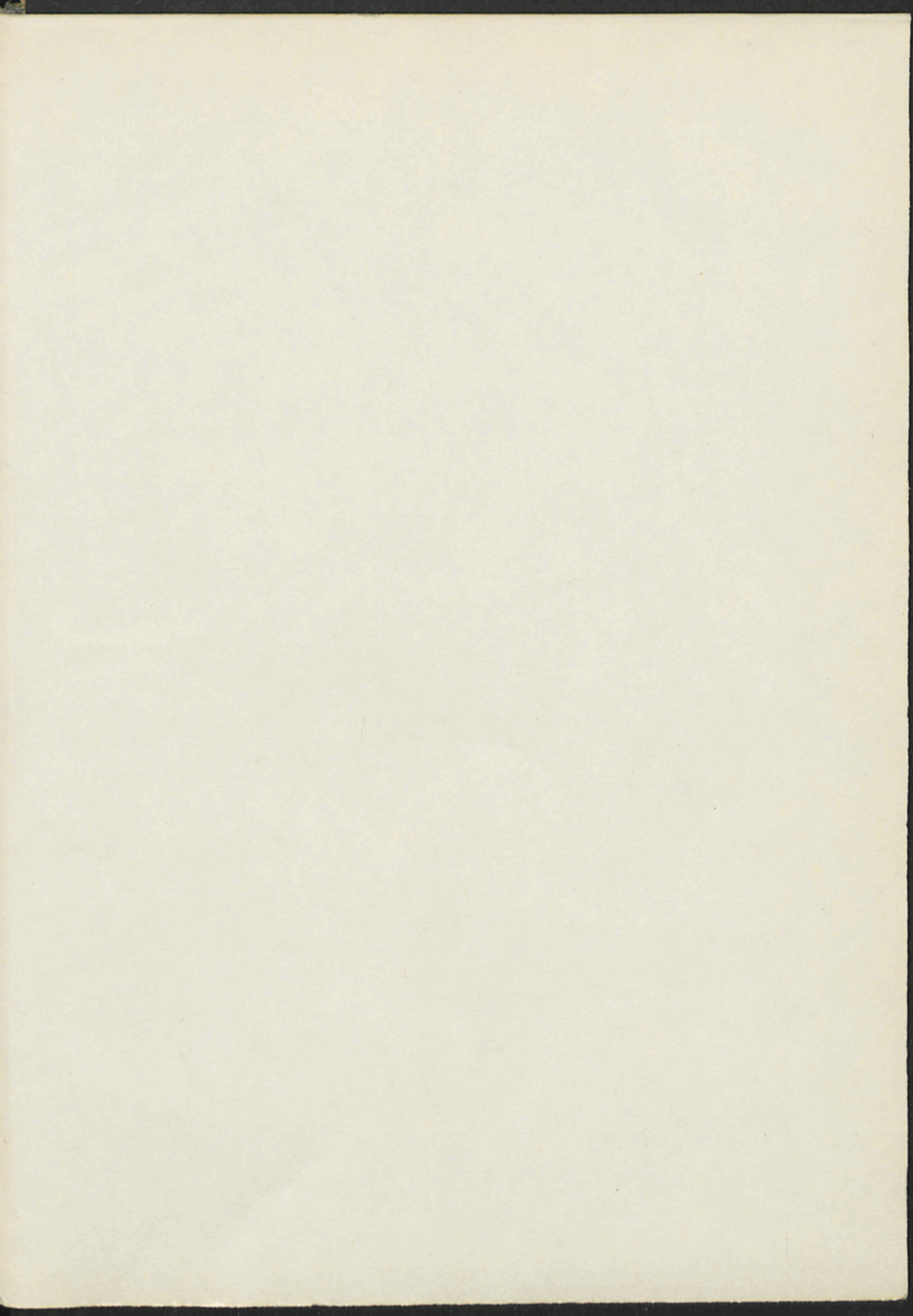

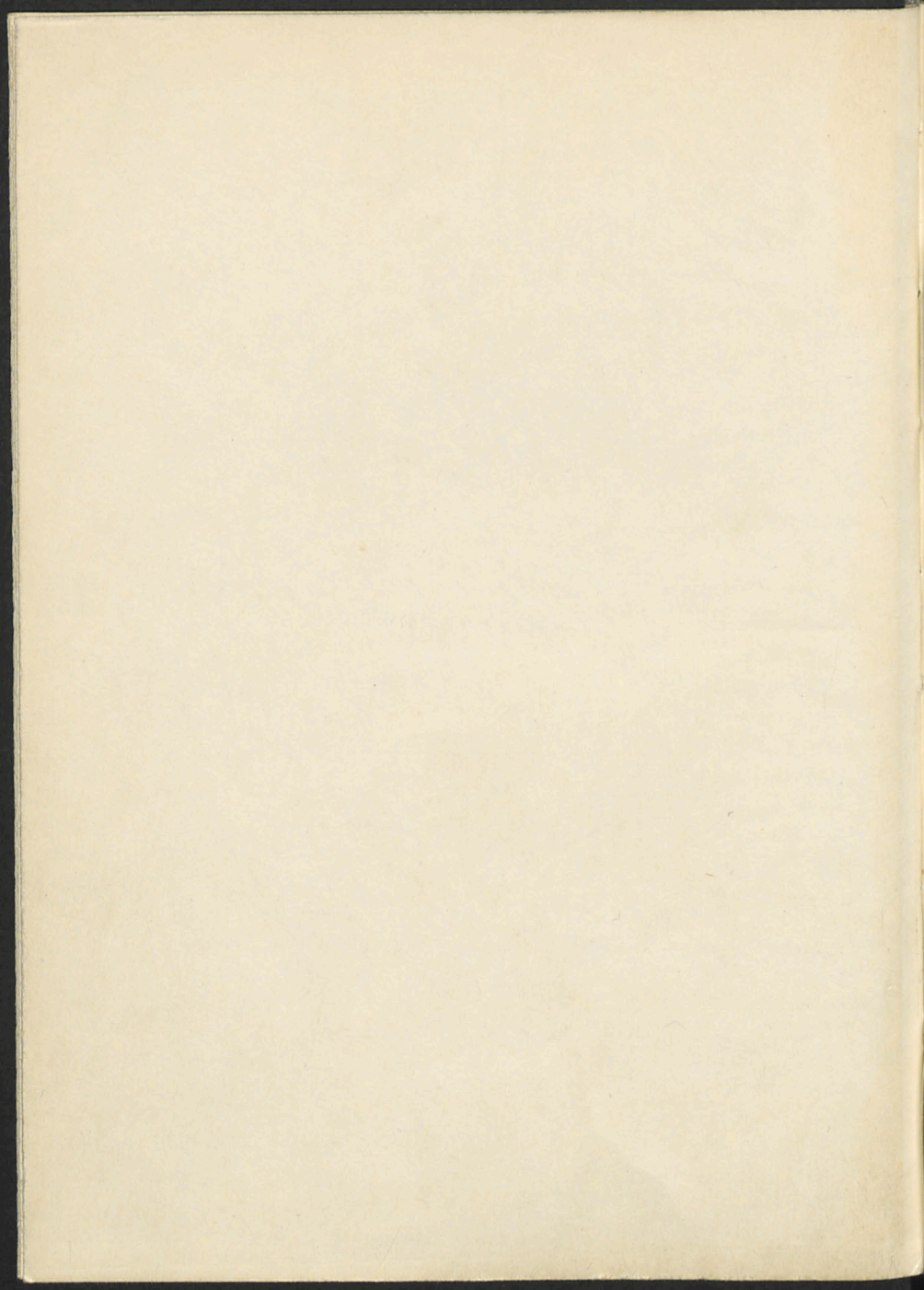

B A B A

ABO

STARY INWENTARZ.

PROKOPA MATŁASZEWSKIEGO,
z Bábóženic.

Ingrati sunt iuueni viro aniles complexus.

Capra iuuenis sal comedit, antiqua
& sal & saccum deuorat.

Dwój sie Wdowie zalecáli /
Stary wielki; Młody mały:

W wolata poziomego /

Nizli (choć stara) wielkiego.

Medeśa to nizli ia młody:

Bo ta wzięta dla wygody.

Ja zaś / dla pieniędzy w rzeczy /

Młody / stara; a nic grzeszy.

Cascus Cascam ducat sobie.

Zle znis wozku / lepiej w grobie.

To grzyb / ty iako iagodá.

Trudna zgodá / z ogniem wodá.

Maurycy Pieprzycki.

Mansit apud Scotos indeclinabile cornu?

K Onżac mtody wiek w lat 25. gdym ná wasy cho-
rował. Stan sobie należyty obierałem: do Du-
chownego niht mie nie stimutował / ani iego zacności
deklárował: Żącym śędtem oslep zá Fortuna / y
świecła obluda: á chcac sie mieć (nie wiele prácuiać)
dobrze / y cudzey prace pożywać.

Per cornu formica bouis dum fortè vagatur.

Quidnam ageret, quidam querit, aramus, ait.

Wżenilem sie z Bába / ábo iáko ná on czas smáłowáto
z Wdowa. Wie ábowiem káždy / iż y Wdowy chleb
gotowy. niewiem iáko komu? mnie nie byl zdrowy.

Corporis vinculum Fortuna, Animæ verò vitium;

Amor stultus nos nostrì immemores facit.

Pierwszy dzień z nią wyśedł / chwala Bogu / dobrze ;
drugi iuż nie táż. trzeci / dla biednego brzucha / wla-
zlem w niewola iáko w smole muchá.

Cum facie abluta tolluntur, & oscula spato.

A Venere duleis miscetur amaritio. Catull.

Pátrz / Bába co działa? Drozumiały moie śántá-
zya: poodpráwiála Kuchárki. sáma iesc wárzyla:
Kompanom y dobrym przyiáciolom moim Drzwi zá-
táraśowála / cokolwiek w domu bylo / wšytko do
strzyń pochowála / y w depozyt do Kościola wložyla:
náwet y Gorzałke z becła / ktora iey Dzwonarze / y
chłopietá ślomka powypýáli.

Nuż potym tak Malżonką swego osiodłała / za nos wodziła / że niewiedział co rzec. Kądzi sie tedy iako postąpić daley? Sła wśedy rada / śmiech á wraganie zostawiła. Pod cżas troski wybije prostak trzemi słowy: Czego zdołać niemoga setne medrcow głowy.

Vxoribus seruire ignominiosum.

Mysliłem ja porzucić / ale mi tego ślub niedopuszczal; W tey moiey deliberacyey / zaprowadziła mie w lata / zem z nią do lat sześćdziesiąt y kilku przyśledł: Jesteż przecie iako krzemyk zdrowa y żywa: przez te wśyto kie lata. Co Prometeusz ná Kaukázie. Co Syzyphus w Acheroncie / tom ja wytrzymał. Tymem sie tylko cie był / com kiedyś czytał. Qui ergo habet malam mulierem, sciat se iam recipere mercedem suae iniquitatis.

A to co mowi Medrzec: Mulier mala, dabitur viro peccatori. A ná drugim mieyscu. Parua est omnis malitia, ad malitiam mulieris.

A wziawszy ja z Kościolá / radbym oddał / ale przyiac Kościol nie chce. Qui Vxoris, inquit, tulerit improbitatem, mercedem á Deo magná expectet. Chrysof.

Miałem pokuse / gdy raz chorowała / pomoc iej ná on świat: aleć mi rozrádzili. Záwiozłem ja do Zápowietrzonego Miasta; Inśy pomarli / ona została: Náiechali Szwedzi / wcieliła przed nimi / y nieostala sie aż v Czeslochowy: A tu iuż Paciorki / y Gorzaleczke z Tabakiem przedaie. Coż potym? krzywe drewno / nie chce prosto leżeć. In triclinio choa, & in cubiculo nola.

Præstat in loco deserto habitare, quàm cum vxore litigiosa. Ja zdáleká pátrze/ co bedzie? Až oná za mną ná Trybunál do Lubliná.

O Bože/ skarales. Ja iey mieso/ á oná mnie kósci dáie. y westchnawšy rzeklem. Niestetyž/ žem iáycá do Szpitalá záprzedal. Ja horuie/ ona leży; wstániešli? áž sie z niey piasek sypie. Ja mysle/ ona gada/ wšytko iey czegos niedostaie/ chce co robić oná nie da; Klnie/ láie/ suka. Rzeczesh co? áž oná: Boday cie piecdziesiat lat káduł miotal. chodziš á milczyš/ áž mowi/ ábo ráczey wárczy: Boday we troie byie zlamal. Boday z piektá nie wyžrzal/ gdzie oná czy bedzie.

Nocentius est linguæ, quàm lanceæ vulnus.

Nie wygodziš Młodziku sántázyey Bábiey; Sieć oná štuka miesá swieža/ bo sie dla tego ženi: ále v Durney holowy nohom biedá:

Żechce Bába žebyš z nią siedział/ á ty maš Komá pánia/ maš spráwy/ chceš wygodzić posługa przyiacielowi/ áž oná pod nosem mruczy/ láie/ iáko diabeł mierżiono; sle zá tobž/ pyta / wyglada; tám czy nie tám? á strzež Bože tám/ gdzie Szynkarká nieprzykra/ á oná sie dowie; to iuž: Ty zdraycá/ nie boiš sie Bogá/ nie pámietáš žes mi przysiagl; Mialábym ia bylá kogo inšego/ á choćby štutníká/ lepieyby mie štánoval/ y robil ná mie. Ni ia teraz Mežátká/ ni Wdowá. á což mi po wšytkim tiedy Przyiacielá nie máš: Ja iego/ á on kogo miluie inšego. Ja sie pieknie y bialo

Wbieram/ iednák že moy Mąż w brudney Kofuli; ledá
matulke woli/ y tuli. Prawdá/ bom ia stára / álem tež
bylá mloda/ y kiedyś mie wziął/ nie mierziona.

Arcem è cloaca facere volui.

Coż czynić/ moia Bábko / Ktożci sie kazał tak dawno
wrodzić: A wiecie. terazem Bábka / á pierwey do-
brodzieyła: Wszyplales mi wšytko z wácká/ á teraz
niemasz do czego: Pátrzenio iáko drudzy/ pieknie so-
bie poczynaia/ choc stáre Bábiasze maia. Kobię/ ob-
myslawáia/ zábiegáia / nie stárza ná nich; ále ia ná-
nedznieyša/ że mie żagwia zowieš / o bym że to umár-
lá/ choc bym ráda / wspomniabys pono/ ná mie Stá-
ra/ iáko drudzy. Miałám ia Niebošezylá / á bodáy
był niewmieral/ Ktory mi z tego słowa nie rzekł/ choc iam
ná to zárabialá; bá y nápyálám sie medroštki z kmo-
štkami; Ziadšy ledá co/ šedł precz z domu: teraz zá-
ciebie wšytko mi nišzeie. Mía do Košciolá ide / ni
ná Wesele; siedze w domu/ iáko pies ná lánecuchu: á
przećiem zla / á ty sobie pániežkuieš.

In plaustris equus, qui penultimus est, plus confert
ad motum plaustris, quàm primus.

Bápátruieš sie ná cudze / á to iuž nie rychlo.

Plus habet aquæ thori societas, quàm vini.

Nie moze robić / á przećie muše / dla ciebie Dziejwki nie
chowam. bo mi káżda popsuieš; á co ty masz do niey?
ia rzadze/ ia pláce myto / á ona niech robi: ále ty opák/
mowíš / niech Bába robi / á mloda gdzie chce biega.

nie

nie tak trzeba żyć człowiecze. muszę z domu nie wychodzić przedzia/ dla Dziewki. co iey nie daż pokoiu.

Nedźnik z plomienia chleb chwyta.

Mila Páni/ co wam też po tey Furiey/ zwłasczają przy ludziach? A coż ia za Páni? v bogam sierotá; ná moje stárosté niewiem co poczne? z Mežá przyiac iela nie mam. Wiec do Szpitalá poyde. X owże m/ moia mila/ tá m tobie dobrze bedzie. Wiere radby s/ á ty kedy? podobnobyś z mloda sie ożenic chciał? ále nie dopuścze/ póki duch we mnie/ á piasku ná oczy nie násypia: bom ia nie ná to ciebie Mežá wzięla/ nie ko mu infemu/ y wiedz to pewnie/ żeć tego nie odpuścze/ áž ná sadzie Božym/ bo ia síla cierpie dla ciebie.

Což ci też potym mila duškó / že sie wšytko ze mną gryzieš? Azac nie dosyc czynie? co zarobie toć dam/ nie chodziš też nágo/ maš co iesé/ y gdje mieštat / coć tedy za trzywda? A což mi po tym wšytkim/ gdy z mežá przyiaciela nie maš? Niechay mi beda Poduškli świadkiem/ iáko ia wiele w nocy tez wyleie/ niž zašns. Mežá niemam/ gošciem w domu: musze byc ná stražy/ niewiedzac zkád / y kedy przydžie. Przyšed by nálaie/ nábužuie/ á wšytko to dla tego / že nie zdechne/ wolalby corychley mlódžá.

Par est Leana & foemina crudelitas.

Juž ci lílká rázy mowie/ zaniechay mow takich / co mie tykáia/ dla tego schodze/ milže/ ábym wolna miał głowe od tvojey gęby/ á ty przecie iáko wšciekla

warczyß. Suka to warczy od szreniat / y kotoß od
kurzat / á coż ia o Meżá.

Zelotypo coniunx suspecta marito.

Pilás ty (znác) gorzalecste? Pilám / pilám; bá y
Tábáte. Co czyscie mila. Nie twoia ia mila / maß
ty kogo inßego. Jußci teß widze láta dokuczáia / že
nie mozeß przelomác / á onoby lepiey / Dobrodzieia o
chraniác. Jáko tymnie / ták y ia tobie. Ná moie ty
gebe nárzekaß / á ia ná twoie vczynki: Drodzilám sie
dawno / áles mie ty nie wychował; Syie pozciwie / nie
stárzy ná mie żaden saßiad / ále o tobie bys wiedzial co
mowia? Coż tákiego? nie zbijam / nie trádne / nie
czáruie / oliem wßedy smiele rzuce.

Regium est bene facere & male audire.

O nie o toć ia bito / tkni sie iedno / co ludzie powiádáia?
chodziß rzkomo do Koscioła. á po coż? wßedy stó
kápstra: czyn co chceß / dosypuy miárki / ia bede ciere
ptála / y cierpie: Pospolicie swieże mieso góra / stá
re kósci dolem.

Skadżec to wzdy tá fantázya / mila Páni? Nie
Pánim twoia / ále podnoßká / bos mie sobie zmierzil y
zelzył / y práwie wniwecz obrocił / vtrácilám dla ciebie
wßytko. To nie iest / ále iß ták rozumieß / niechże be
dże: Ktożkolwiek tobie co o mnie powie / niewiedziec
gdzie / á ia przecie ztoba y zle y dobre cierpis.

Copulat concordia corda. Odio minuuntur maxima.

Amore augentur minima.

Bába.

Niestetyž ná táka zgóde. Bá bodáiem ia ciebie ni-
gdy nie znála/ nižem ná to przyšla. Ná cožeš przy-
šla? Ná to/ žem wšytko vtráčila. Tom ia nic nie
miał? Nie miałeś: bom zá cie pláčila/ coš brał v šo-
tow/ v šyntarek ná borg. *¶ Fella latent sub hoc fauo.*
Cerassatae genæ meretricem suam loquuntur.

Prometheus in Caucaſo monte prægelidis rupibus
alligatus, poenas pendere fingitur; quòd coelestem ignē
Dijſ im mortalibus furto surreptū cum mortalibus com-
municauit. Quare illi rediuiuum pectus, tristi aduola-
tu, aduncis lacerans vnguibus Iouis satelles, pastu dila-
niat fero.

Nižem sie oženil/ snilo mi sie. Jáko by mie ktoš do
klocá debowego przykowal/ žem z onym klocem przez
sen chodzil/ z wielkim moim vprzykrzeniem. V zápra-
wde/ dobre mi ten sen Achácy Kmitá wyložyl. Oženil
sie niebože z Bába, iáko z zgnila kłoda. trudno sie bylo naň
gniewác. Ze ták fáta chciály. *¶ Quisque faber suæ for-
tunæ.*

*Fata inclinata non necessitant, eorum tamen necessita-
tem humana non rumpunt consilia, et licet significata fue-
rint non vitantur. ¶ Fatum facit funera.*

Niejednoc ia ieden taki/ iest ich tysiacami/ co ná
cudzy chleb dybia. á dostawšy gorzki onym w gár-
dle. y nie zie go peronie w pokoju/ ani sucho; rzadki
obiad žeby miški ábo tálerze nie latály/ rzadka noc coby
ná lámentácyách/ ábo niešczesnych klatwách nie scho-

Bába:

Dziła. Każdy taki mowi: Bodayże było Dziewke po-
 93 iac! á wycwiczyć ná swoje kopyto; ále y z tey rzadko
 co wygodziß. Czytay o tym złote Járzmo / á tam sie
 náuczysz. Lepiey przecie Dziewke niż Bába.

Caro est animæ, quod rebellis vxor marito.

Co to iest / mily Boże? Bába dzieci stráßa. Bába
 94 stáwiás w prosie ná wroble. Bába komin zárykáia.
 Bába pale do mostu býja. Bába gorá miedzy Tátrá-
 95 mi zá Královem; R támże bywała moneta / ktora
 zwano Bábki / dwie w Helag; R z Węgier też noßono
 große góle / co ie Bábami zwano. gdzie sie podziály?
 Jerozolimská sláchtá w byskie te Báby (choć byly do-
 bre) wynißzylá. Bába rzeká pod Okeßem / co sie
 96 iey Goenicy boia. Báby gwiazdy / ábo Pleiades, czyli
 Dźdźownice; drudzy zowia Mámki Jowißowe. áleć
 Bábie w szpitalu przynależy. Bába / kto w Miesćie
 97 nie bywał (pierwszy raz iádac) musi w bramie miey-
 skiey -- całowác. Bá y ná Bábim Miesćie drugi zá-
 wola / piehe; by diabli surmánili. Jest też złota Báb-
 98 bá / o ktorey Boter piße: tebym rad poial / á po káwál-
 ku ukrwał / iák Olanderstkiego será / cobym sie smá-
 cniey nápiial.

Czemuz wszdy mlódy chłop ták Báleie / że sie z Bába
 99 ženíc chce / á ženíc koniecznie. Bo ma Bába pieniádze.
 Kedyż? w Lesie. Kýmże iey áż ie przyniesie. 100
 Nápiial piéknie Oryenß.

Qui Veturám duxit, nummis pelléctus & auro?
 Hic nummus duxit; Veturám pro dote recepit.

Młodzik mowi/ bede sie miał iak v mátki; á ia mowi/
gorzey niż v mácochy.

Amicitiae fundamentum aequabilitas.

Coż to zá porównanie? Ja mlody / oná stára. Ja slo
wo / oná dziesiec; ia zdrowy / oná steła / wzdycha / ká
fle / nárzeka / choć iey nic nie boli; testno iey ná swiecie.
Kádaby žeby wšytkie mlode pomárlý / á žeby oná žyla.
Przypomina sobie iako zá iey mlodych lat był dobry
swiat. A ktoż sie iey kazał tak dawno vrodzić. Mo
wi: Nie tak przed tym bywálo / á choć teź časem y go
rzey / przecie byly dobre láta. Pierwey gđzie ieno
zágrano / oná tam musialá byc; teraz iako mlyńskie
žárná / gđzie stapi to sie z niey piasek sypie. Pierwey
bylo do geby iak przymustal / á teraz iakby odpychal /
nie rzlac by całowác / ále miedzy žeby moglby swiec
siedzieć.

Przydźie kto do mnie / choć nie Dzięwká / pyta. po
co? nie darmo to / cos to w tym? Ja dobrze rozu
miem wšytko / ále oná inaczey. Ja sie chce / musze /
chedoze / chce wynisć do ludzi politycznie; áž oná mru
czy: Komuż to gwoli? wasik ostrzyż / piorká zbieraš /
šaty mioteká zcierasz? nie gwoli mnie. Pewnie moy
drogi kárášiale.

Jáchác w droge? to swar / to gniew / to obczy
dzenie / to klatwy; po co? ná co? z iakim pożytkiem?
á Domá kto? Niedbaš o mie. Poyde ia do špitalá.
Kowšem / moia duško / z Pánem Bogiem. Wiere /
rade

radbys pono dla mlodšey. nie bedzie mi tu nic bralá ;
 moie to wšytko. nie maš ty v mnie nic : bom ia to ku-
 pilá / pláčilá / y mieštam iáko w swoim. Cožeš mi
 dal ? cožeš mi kupil ? náhodze sie iáko lážeká / w ie-
 dnym kožuchu iuž to iedenasta žimá / trzewiki latam
 pultorá látá. A co v ciebie ziem ? ty sobie idzieš / pá-
 ničkuieš / á ia w domu głod mre. Dvárže sobie piv-
 ká / ziem ogorek / kielbaste ; á ty ná smácznych kaškách
 iužes v tyl iáko wieprzek. Pámietay zly głowieze /
 ná co przydzieš : iac iáko ia : ále po moiaj smierci be-
 dzieš miał táka / co cie bedzie zá nos wodžila.

Mulieribus est cordolium, si alias videant se melius ornatas.
 Optima nulla potest eligi, alia aliá peior est.

Co tak v mnie každy dzień / gdy domá siedze / chce
 co zrobić / przed nią nie može ; radbym przyiacielowi /
 to niepodobna ; roskáže co / nie vslucha ; proše / nie ve-
 czyni ; głašze / nie pomože ; láie / odláie. Ja iednego
 diabla wspomnie / á oná sto ; ia tysiac / á oná wšytkich
 rogátych z pieklá / čmá tysiecy / y wiecey. Slyšac
 všy bola / ziemiá drží / strách / coby w gebe wziac badž
 iedzema / badž trunku / wšytko przeklnie / obrzydzi / o-
 mierzi / opáštudzi / z ledá przyczynki / z blotem cie po-
 mieša. Šántázyo pomieša / y dnem wzgore w domu
 wšytko wvmoči. Bábo wšciekta idž do pieklá.

Mariti habitantes cum odiosa vxore, Herculis labores
 se sustinere arbitrantur. Owen. napisal. †

Coniugis ingentes animos, linguamq̄ domare,
 Herculis est, decimus tertius iste labor.

Nápiše tu iednego Poety piekna sprzeczke Młodzika
z Baba / dla dawney Bábóženiew kompaniey.

*Continens ioculari iurgium Ursini iuuenis; cum Fabulla
coniuge vetula: qua more Echus marito ad finem
versus relatratur, à quo vapulauerat.*

A Nus raucida, fœda, plangis?	Angis.
Ecquis te angit, Anus maligna?	Ligna.
Quod lignam? viridisne cornus?	Ornus.
Quid si te feriam præ amore?	Morc.
Linguae es fœmina nequioris?	Oris.
Et mens est tibi plena fraudis.	Audis.
Ach quantus tuus ille factus?	Astus.
Astus tuæ deliquij plena.	Lena.
Certò es Lena nimis seuera.	Vera.
Nunc places, quia confitère.	De re.
Places o Anus, o amanda.	Manda.
Mando, dic mihi mi Marite.	Ritè.
Dic versum mihi care passer.	Affer.
Heus, præbe tua mihi labella.	Bella.
Nunc te diligo, amoq; rursus.	Vrsus.
Ursino mihi dulce nomen.	Omen.
In te noster amor remansit.	An sit?
Certè sum tui amore captus.	Aptus.
An non sim tibi vbique primus.	Imus.
At vir sum grauitate magnus.	Agnus.
Morum temporis haud probrosus.	O fus.
At penu locuplete mirus.	Irus.
Et doctâ indole penè onustus.	Vstus.
Cunctis denique gratiosus.	O fus.
Quid? num ludis Anus profana?	Vana.
Nescis vnde mihi propago?	Pago.
Quid tu fœda anus increpanda.	Panda.

Bábá.

Anus panda cauo loquare.
Quia es pessima tetra pestis.
Ach cur non ferio, atque placto?
In lecto? quid agis nefanda.
Quis possit tibi se applicare?
Tam turpi Vetulæ, recede.
Num quid vsquam habeas amoris?
Dens vnus tibi, foeda mater.
Frons rugosa, canusque ocellus.
Lippa es, osq; saliuâ abundat.
Labra in cana situ molente,
Noctux tibi luce visus.
Et rictus Crocodilianus
Faux pedore nigrante marcet.
Ipsè anhelitus ægra pestis.
Ceu putens redolet lacuna,
Ceu ceromata faculenta.
Ceu serpentis olet cubile.
Ceu fætent nebulosa auerna.
Ceu piscina vetus palude.
Quid? quod labia catella lambit.
Non miror tua lambi, oleta:
Quis neruus tibi amica saluus.
Cum pedit tua vox gemella,
Imo fella tui saporis.
At vox rauca, nec arte claret.
Rana scit melius sonare,
Et cantu superat te Asella.
Quid quod venter ab igne lassus.
Et pes frigore, & imbere læsus.
Pallens nasus ab igne falsus.
Æstas est tibi Bruma tristis.
Nempe cruribus hisce tristis.
Quid poscunt tua macra crura?

Quare?
Estis.
Lecto.
Fanda.
Carc.
Cede.
Oris.
Ater.
Ellus.
Vndat.
Lente.
I sus.
Anus.
Arcet.
Est is.
Cuna.
Lenta.
Bile.
Verna.
Lude.
Ambit.
Lata.
Aluus.
Mella.
Oris.
Aret.
Narc.
Sella.
Assus.
Esus.
Alfus.
Istis.
Istis.
Rura.
Osi

Bábá.

O si te tegerent sepulchra?
Pro te iugera dem paterná,
Nam quis fructus erit salutis?
Anus fæda procul recede.
Æternâ cruce mox peribis.
Ibo in prælia dira Martis.
Et te deseram, Anus profana:
Tace iam, tace Anus cremanda:
Hoc mando, hoc iubeo, Fabulla:
Hem bullam tibi trunce sueue.
Quid clamas rabiosa? vt Echo.
Os numquid relatrare gaudet?
Et pugno referire plaudò.
O te putidulam repungis.
Vngam fustibus hoc ouile.
Per quàm vilis es, o Fabulla:
Vidère aridus esse truncus.
Et fatens mihi penè porcus.
O Cari Iuuenes adhortor.
Sponsis talibus abstinete.
Ne vos fallat anus senecta:
An non dum mea lingua vicit?
Quisnam corporis iste fulcus?
Cur hiscit tibi, quæso, rictus?
Certè hæc vulnera facta ploro.
Hem loro tibi faux præmenda.
Tace putide funge, sueue:
Quid vox flebilis ista plorat.
Tua vt contegat ossa gramen.

Pulchra!
Terna-
gris.
Cede.
Ibis.
Artis.
Vana.
Manda.
Bulla.
Væ, væ?
Echo.
Audet.
Laudo.
Vngis.
Vile.
Bulla.
Vncus.
Orcus.
Hortor.
Ne te.
Necta.
Icit.
Vlcus.
Ictus.
Loro.
Menda.
Væ, væ.
Orat.
Amen.

*Niechay sie Stára iako chce vbierzé:
Naprážstojnieyby iey vbior paciérže.*

To takie każdy dzień / Młodziku / maś v Bábę
 przysmáki: żadney rzeczy bez diabła nie zrobi/ nie po-
 cznie. bez trzasku / gniewu / y klateru / zgoła nic nie v-
 mie. Od mátki to ma / gdy ieżeże Piástunka była / po-
 tym Mámka / potym Szynkarka / potym Kusiána / ná-
 ostátek zostánie Czarownica.

Feras non culpes, quod mutari non potest: Quia
 Fœmina indomitum animal.

Zwierzyś sie iey czego / to iák w sítko włożył / wy-
 pádnie w bytko. Mulierculæ dixisse, tympanis & tubis
 commisisse est.

Wiec te moje mila Bábúsie nápadlá Hypochon-
 dria chorobá iákas / co sie iey káżdá rzecz inákŝa zdála /
 by nalepŝa to zla. Kto co mowil / rozumiała že o niey.
 Maż gđzie ŝedł / to ná podeyżrzáne mieyscá. Jesli do
 Kosciolá / to áby sie nápatrzył Sokolow / á do domu
 iák do sowy przyŝedł.

Przyŝedł kto do niey / to plákála; thćiał sie z nią
 nápic / Boże vchoway / áż sobie posłála: á cos dáł to
 przećie píla / nic iey nie ŝłodziło.

Non est truculentior aut capitalior viri hostis, quám
 uxor, quam vir habet, si viri more viuere cum illa nescit:
 Nimis enim indulgenter habita, mox malè morata euadit.

W noci okázowali sie iey ofszercy / to gadała przez
 sen / to ŝekála / to wzdychála / áż kiedy dzien był / to ná
 meżá / iákto ná targ z towárem: toś mi vczynil / toś mi
 zrobil / támes był / á ia tu sámá niewiem czego czelam;

może

może niekto zabić. Uczynie ja Testament/ bo widzę
zdechne ledá w dzień. Pobila iey klinika sasiadka/ tak
że też dobra iako y ona; poslala po Orzad/ y uczynila
disposicya/ wšytko ledá komu zlecila/ a mezá exkludo-
wala: bo mi/ powiada/ nie dotrzymal wiary. Jozie ke-
dy mnie nie miło/ a ja cierpie. Bodayże wrost/ bodayże
ná márách go przyniesiono.

Mila Babko, czy káleiesz? Nieprawda. Mam ja
Bobrowe stroie y Tormentylle/ skoro sie tych lekarstwo
nápije/ Hypochondrya precz odeydzie: ale ja przecie
mam swoje rzeczy ná baczeniu. y meżowi nie odpuszcze
aż ná sadzie Bozym/ y póki mi piastu nie násypia ná
oczy/ nie zabacze/ co mi wyrzadzal.

Aza y to nie Hypochondrya? Byla ná Kazá-
niu/ gdzie Kaznodzieia o Matzenstwie kazal w Kanie
Gálibeystley; y powiedzial/ że Niewiasta z bołowey
kości stworzona. Coż potym kiedy tá kosc tkwi chlo-
pu w gárdle aż do ymoru: ale zas bywa taki maz/ co
one kosc/ iako pies gryzie/ wziawšy miedzy labuski.
Owa to slyšac/ rzece/ że to moy Matzonek ná mie ná-
prawil tego Kiedza: ale przydziec po Koledzie/ zám-
Ene dom przed nim. X tak uczynila przešley Koledy.

Animalia domita.

Aspis ad mensam cuiusdam veniens alebatur assidue;
Hæc catulos enixa, à quorum vno filius hospitis interemptus,
illa ad cibi consuetudinem reuersa, cum intellexisset culpam;
& necem intulit catullo, nec postea in illas ades redijt.

Imperatori Anastasio ex Indijs missa Tygris ad humanas manus, feritatem dedidicit.

Magnus Cham Tartarorum. Leones, Leopardos, Tygrides, Lynces, Ursos mansuectos in venatum eduxit, & his venatoribus feras congeneres capit.

Picæ, Corui, Psittaci, Doctores admittunt, & humanas voces addiscunt.

Vultures, Falcones, Aquilæ, Accipitri, ad Domini manum reuolant, & prædam apportant fido famulatu.

Mariti quasi venatores sunt, nacti scilicet Canem, vel Hecubam aliquam: Quia mulieres mordaces Hecubæ similes, quæ in Canem conuersa, post excidium Troianum, Priamo viro cum filijs occiso.

Chćieyze ieno Zonke/ á osoblivie Wdowe/ ábo Bábá be po swoiey woli kćerowác. Wyżrzyß co bedzie. Cmá tysiecy w ćie wstapi/ nißli ia to wćygnie. Aß Pan Junak mlody w káwy/ dla zabáwy; nie umie náchylíc: Nie tákci to iáko bywáto ieżdżac ná koniu/ wsiadßy w iárczak: ále Kżczy pospolitey siodlo/ ináczey trzebá podpinác.

Hæc cum furoribus inflammatur, lupo ac vulture rapacior, vulpe astutior, Leone immanior, sæuior tigride est. Planè indomabilis est, superatq; vel ferocissimum equum.

Nie porádziß (iákom powiedziat) Młodziku. Jesli co zieß/ á oná tego sobie nie sinákuie/ toć obrzydzi/ ohydzi/ żebyß tylko iáko y oná nie iadł. Jesli sie wspotoiß; to oná lubo nie gada/ to bedzie kolátac/ wywraćcáć/ gnerócć/ chrobotác ábo tym ábo otwym/ byleß tylko iákim folwiel sposobem polowu nie miał.

W nocyli spiš; oná káŕle / charcha / ná ložku sie przez

wraca / ſteka / trzeſczy / wrze-
 ſczy / czeładzi láie / psy drażni.
 Swiece każe cála noc palić /
 ábo ogień w łominie / żeby
 tylko tobie w oczy: ty byś
 ſpał / oná wſtanie / czeładź bu-
 dzi; nárzeka / klnie / láie / ſte-
 ka; to teſz ty ruſzay ſie / wſta-
 way / dla drewo / dla iárzyn /
 dla iátki / dla ryb: bo gđzieś
 byś ráno nie wſtał / á ſam nie
 kupił / oná iáko karwo leży / le-
 dwie ja Dziejwka dźwignie

z ložá; á niſz ſie wberze ábo nárzadzi / nádeydzie polu-
 dnie. To ták dzień w dzień, nie bedzie ináczey.

Mulieri nunquam defunt verba, vt nec Luſcinia cantio.
 Muliebris ſupellex, eſt clamor immodellus.

Bá vrobi co kzemieſniſ; To nie dobre / nie wze-
 ſnie / nie ták iáko v ludzi. Coſz tedy? porzezáć lepiey /
 o ziemie ciſnawoſy zdeptáć / á temu co robil zle á nie-
 poczciwe ſlowá zádawáć. Przypátrzcieſz ſie co to zá
 ſántázya w Bábiaſtey twarzy? Káſzda rzecz v niey
 wzgore nogámi.

Wino ſtáre, ſczuka ſtára, tym nie ſkodza láta:

Ale kto ſtára Zone poymie, temu ſkodá ſwiáta. 213

Dali Bog prawdá. Co ábowiem z nią vſpie? procz

Kłopotow / niewiem co wiecey: bo ábo mie o dlugi
 iey niebożczyká pozywáia; ábo iesli ma potrewnych /
 to ná mie dobrze żywi. Sasiad do mnie ledwie náy-
 żrzy / Mnich ábo Xiadz minie / Gosć nie stánie / Dzie-
 ci przed nią wćiekáia. Kto potka / ma sobie zá nieścze-
 ście; á coż ia nieborak / Ktory z nią wstáwicznie mie-
 śkam / iáko wstoram? O Boże skarales. Niedbali
 bym choćby mi zdechlá. Coż potym? Kiedy / áni tym /
 áni owym bede. Duchownym sie nie godzi: bo to Bi-
 gamia; żyć też sámemu / to iáť bestya / iáko Aristoteles
 mowi.

Wiec káždy mie pyta. Jáť sie Winić maś. Dobrze.
 A Páni Winić? Musi być nie zna. A to czemu? Bo
 by pewnie nie pytał / y nie dodawał mi utrapienia w
 trapienemu.

Kto nie iada ieno Káki / Fláki / á Slimaki /
 Nie chowa / tylko Kozy / Káczki / á Koty;
 Nie sieie / oprocz Jarmużu / Jarke / á Cátárke.
 Do tego ma Soneczke Bábárke;

Nie pytať go / iáť sie ma? Jeno / iesli ieśze żyw;
 Kto vraga ráne / w ránie czyni.

Kto ży / gorśy co chwila.

Wol rogámi / Bába ięzykiem kole.
 We zlym bycie nie ieden zkaliczeie.

Slonice v zlego Woytá y w południe gáśnie.

Sona wyniesie worem / iesli idzie swym dworem.
 Myli táť Degar / Kedy w byscy nátrgáia.

Co Gospodarz wozem lśniowánym do stodoł nasz
 prowadzi/ to Niewiásta gárscia wywlecze. 916

Maż żony głowá: což bez sercá głowá?

Kruć chowány/ y Pánu oczy wydłubie. /

Keżyżá minac nie mozem žádnymi ścieżkami.

Cysiac rostkofy/ nie stoia zá iedne meke. 916 [mi-

Koniá/ y niewiásty trudno dostać ze wšytkimi cnotá:

Pludzi nie obaczyš/ aż dopiero ná swym chlebie.

Do bokowey kósci/ nawielše schadzáia sie złošci. 916

Sztuká spora bolešci/ pomnieć o zley správie.

Mulier si nobilitate & potentia eminet, tum propitio
 Deo opus est, & magno mari, ad eluendas calumnias, & con-
 tumelias ei misero, contra quem improba linguam suam
 exacuit.

S. Augustinus.

Crede mihi, si totum coelum esset papyrus, & totum
 mare atramentum, & omnes stellæ pennæ, omnes An-
 geli scribentes, non possent describere astutiam mulieris.

Nasrozšwego zwierezcia zrozumieš náture.

Bialeyglowie czárt w sercu, drugi w lazí za skore.

Fœminæ naturam regere, omninò desperare est. Seneca.

Záwše rádze, dla pokus, bá y dla obmowy,

Kéždy sie strzež w rozmowách, stárey bialeyglowy. 916

Vxor viro improbo nupta, dæmonem se domi habere
 existimet; & Maritus, cui malè morata vxor obtigit, ipsum
 se orcum intra lares suos habere ducat.

Equidem Furijs tartareis peiores esse aio fœminas malas:
 cum apud Inferos illæ malos tantum torqueant; mulieres
 verò indomitæ bonos iuxta ac malos excrucient.

Bába.

Báby Dždžownice chłodza / syli chłošcza z Bábła
Orioná.

Pláče Helená zmársti w zwierćiedle ráchuiac.
Drostkošnych Białychglow Pan záwŕŕe ná Leży.

Baron. An. Christi 1034. n. 4.

Soe bedac žona Romána Cefárzá pobožnego / roz-
milowála ŕie Michála Šlotniczká / y z nim grzeŕac / me-
žá otrulá / y zamordowála: á potym Šlotniczká onego
zá mežá wžíawŕy Cefárzem wczynilá.

Peius nihil imprecari inimico possim, quàm vxoris
peruicacis coniugium.

Omnes vincit sapientiá, qui vxorem ferre moro-
sam nouit.

Minus virulenta vipera est, quàm prauí ingenij
fœmina.

Clytemestra auxiliante Ægypto, Agamemnonem ma-
ritum interfecit. Semiramis Ninum.

Danaus, quinquaginta habuit filias, quæ omnes mari-
tos suos Ægyptios, vnâ nocte interfecerunt.

M. M. M. M.

Mulier. Mala. Mors. Mariti

Nimius Coniugum amor, maturè expellendus; ante-
quàm bestię instar, dentes & vngues producat.

Dociekl zegárek. Lámpá dogorzálá. Ovoc doy-
žrzály / ná zemie vpadl. Vcho ŕie vrwálo / dzban o zie-
mie. Powie mi ktoš w gošćinie. Juž tež Páni wá-
ŕá vmárlá / dopedžiwŕy lat Siedmidžiesiat y piáci /
ábo

abo też dálej. Jam sie zdumiał / rozwierściac w sobie ;
 prawdá / czy ináczey ? Pytam / inuestiguie. Jedno piesń
 śpiewaia. Umarta. Dal sie Boże / że nie dawniey żaś
 śpiewano Requiem.

Toć iej musi napisać NAGROBEK, dla pamiatki.

Vxor mea diem obijt :

Si illa non obijisset, ego perijissem.
 Iam lugenda est, sed lugere nequeo ;

Pro ea orandum est, sed nolo.

Si in coelo est ? ista non desiderat.

Si in Inferno ? ista illi non profunt.

Si in Purgatorio ? tam diu crucietur
 quàm diu & quemadmodum

me illa excruciauit.

Foemina deformis, tenebrarum subdita formis.

Cum turpi facie, transijt absque die.

Non exigua namque peste liberatur, qui à coniuge
 discessit rixosa.

W drugiey Niewieście z przyrodzenia / y wrodzoney
 skłonności / iest iakis duch przeciwieństwa / y sprzeczi
 wstawiczoney : Jż abowiem gdy chceß co mowic / ona
 milczy ; przechodzić sie / ona siedzi. Ty śmiech stroisz /
 ona

Bába.

ona płacze. Tyś wesoly / ona smetna! Tyś frásobli-
wy / ona wesola. Ty chceś pokoiu / ona koniecznie bić
sie. Ty ná woynę trabiś / ona pokoy wola. Ty chceś
ieść smáczno / á ona pości. Ty chceś pościć / á ona ná
złość ie. Chceś spáć / ále ona siedzi nie spiac. Ty chceś
nie spáć / á ona spáć co rychley.

Což dálej?

Trzebáby iuž koniec wczynić:

Alle z Bábami trudno.

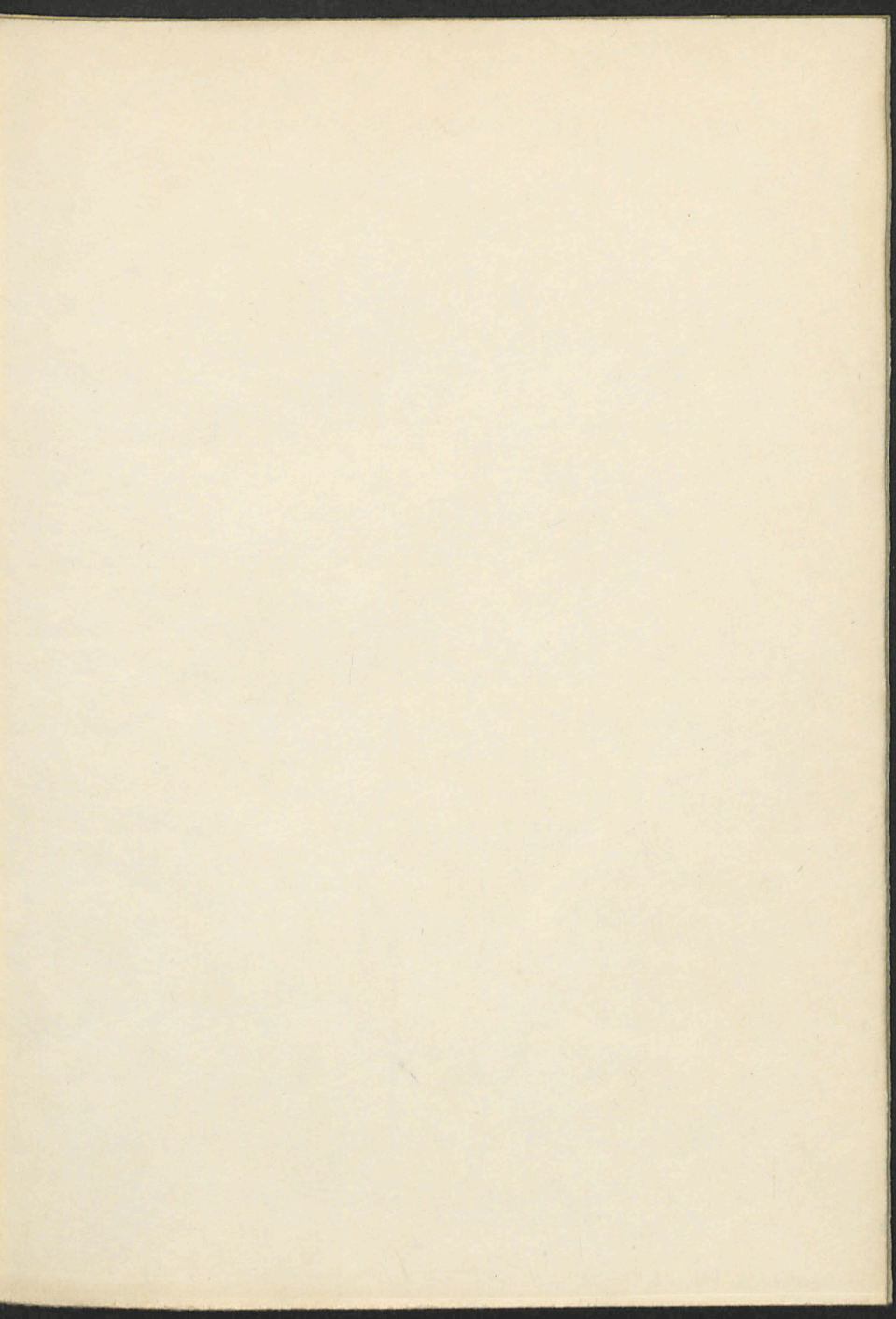
Tak bywáia przewrotney náтуры: že co my nienawi-
dzimy y wzgárdzamy / one miluia: á co my miluie-
my / w wielkiey máia nienawiści.

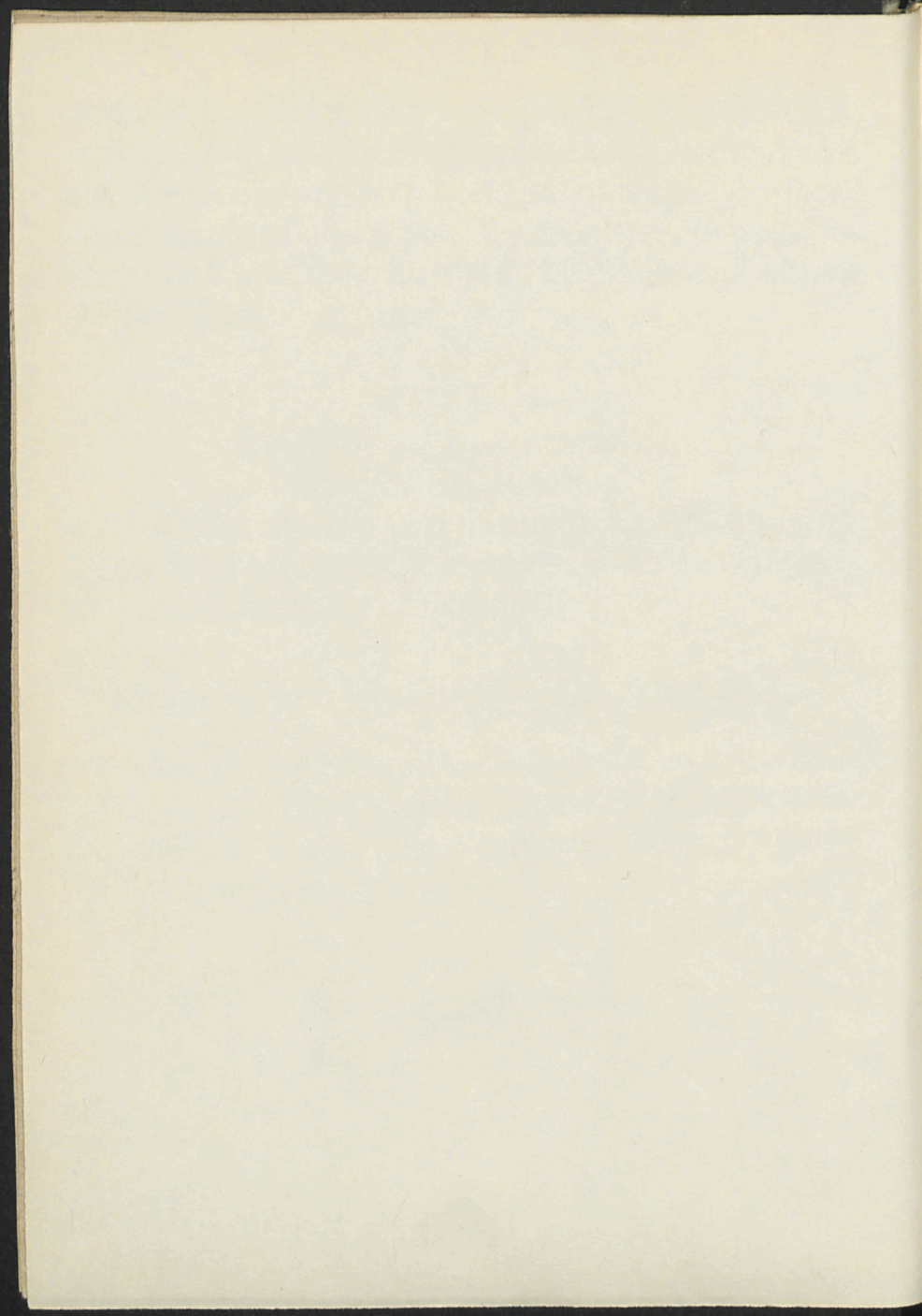
Dobrze Wloch ieden nápisal o Bábstkim wieku:

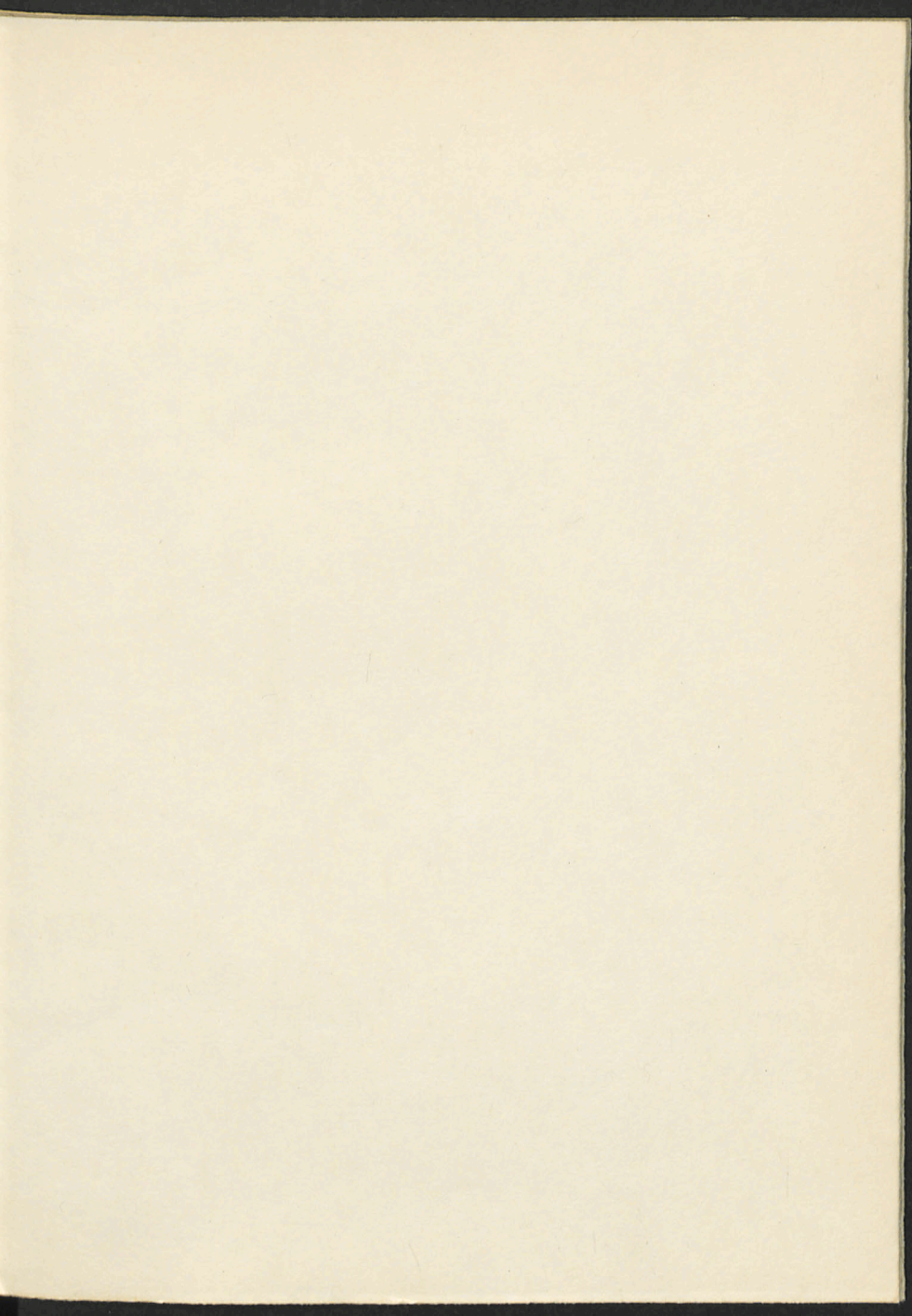
Vecchiezza, fredda, timida, sospettosa, malinconica,
auara, dubbiosa, astuta, lamenteuole, disdegnosa,
alpra, accidiola, auara, inferma, noiosa, graue, se-
uera, difficile, & soggetta.

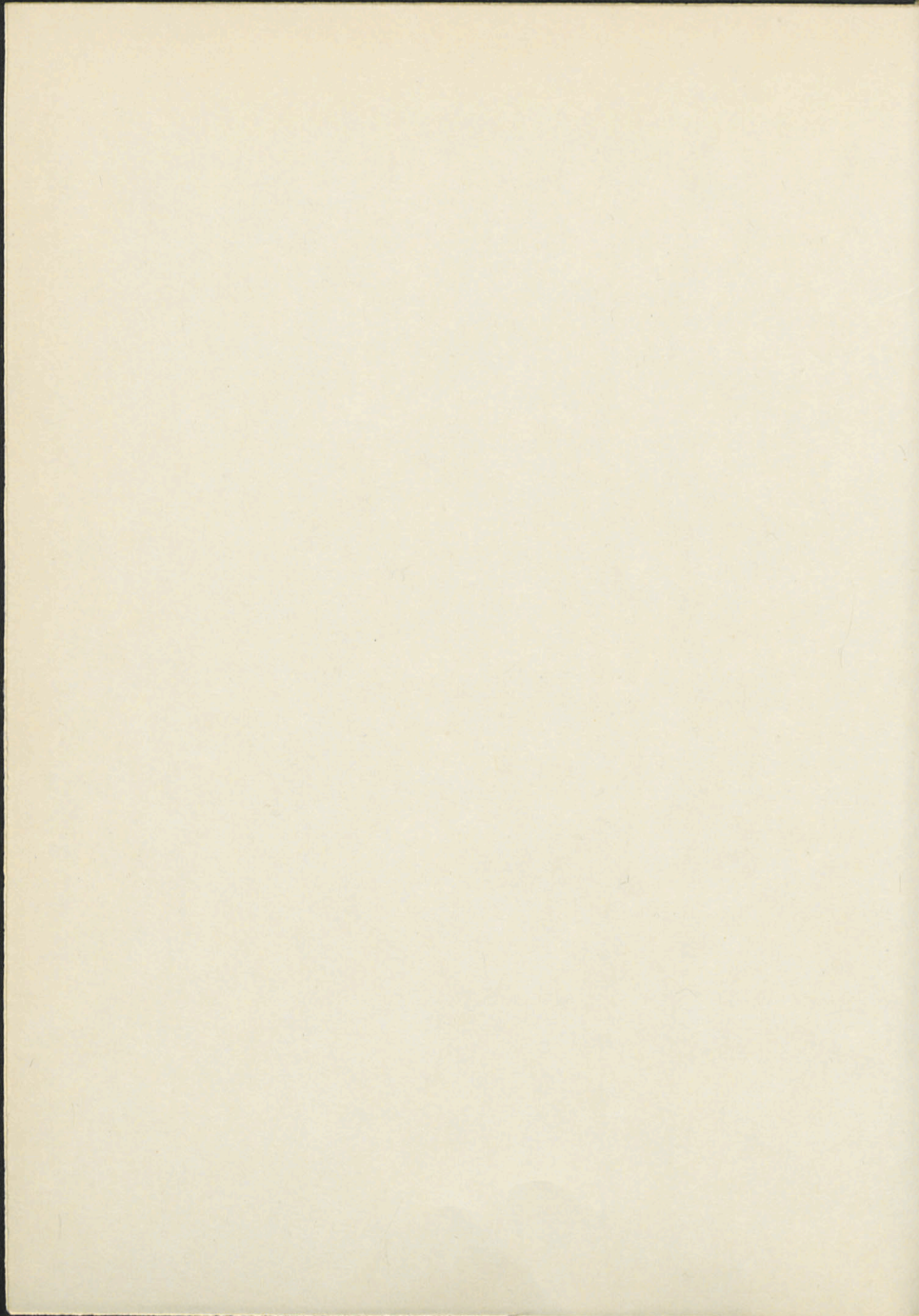

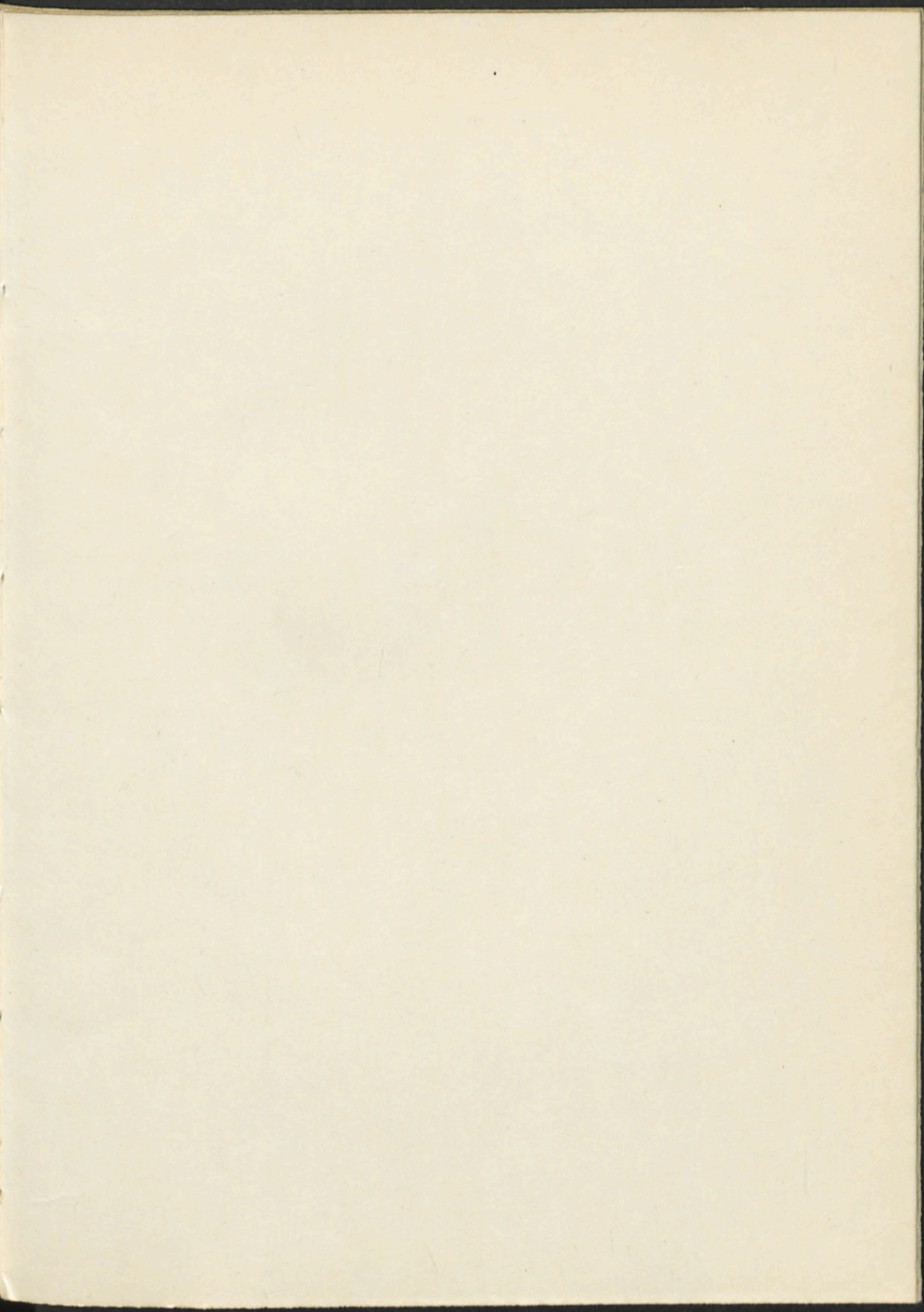
6664
6

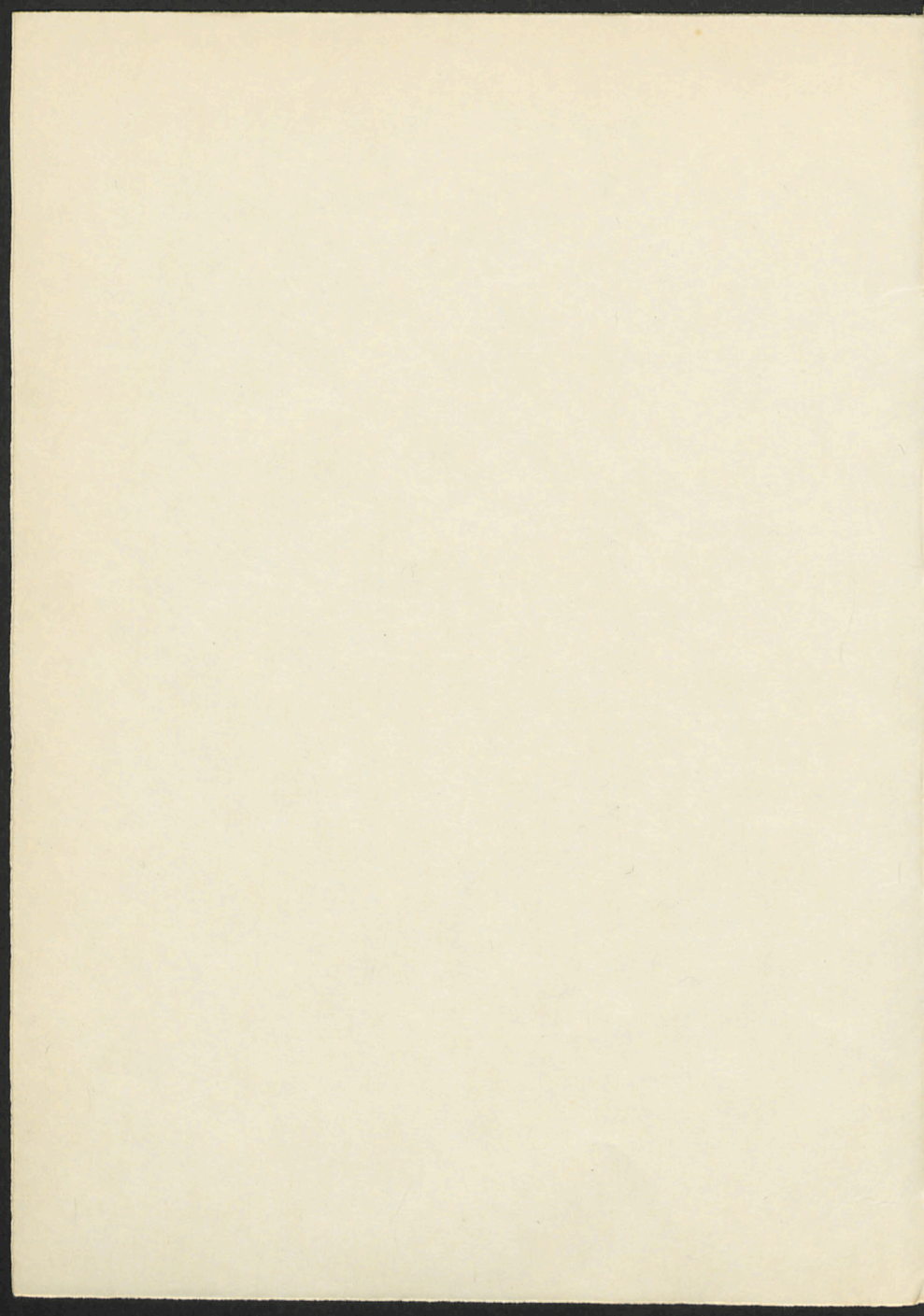

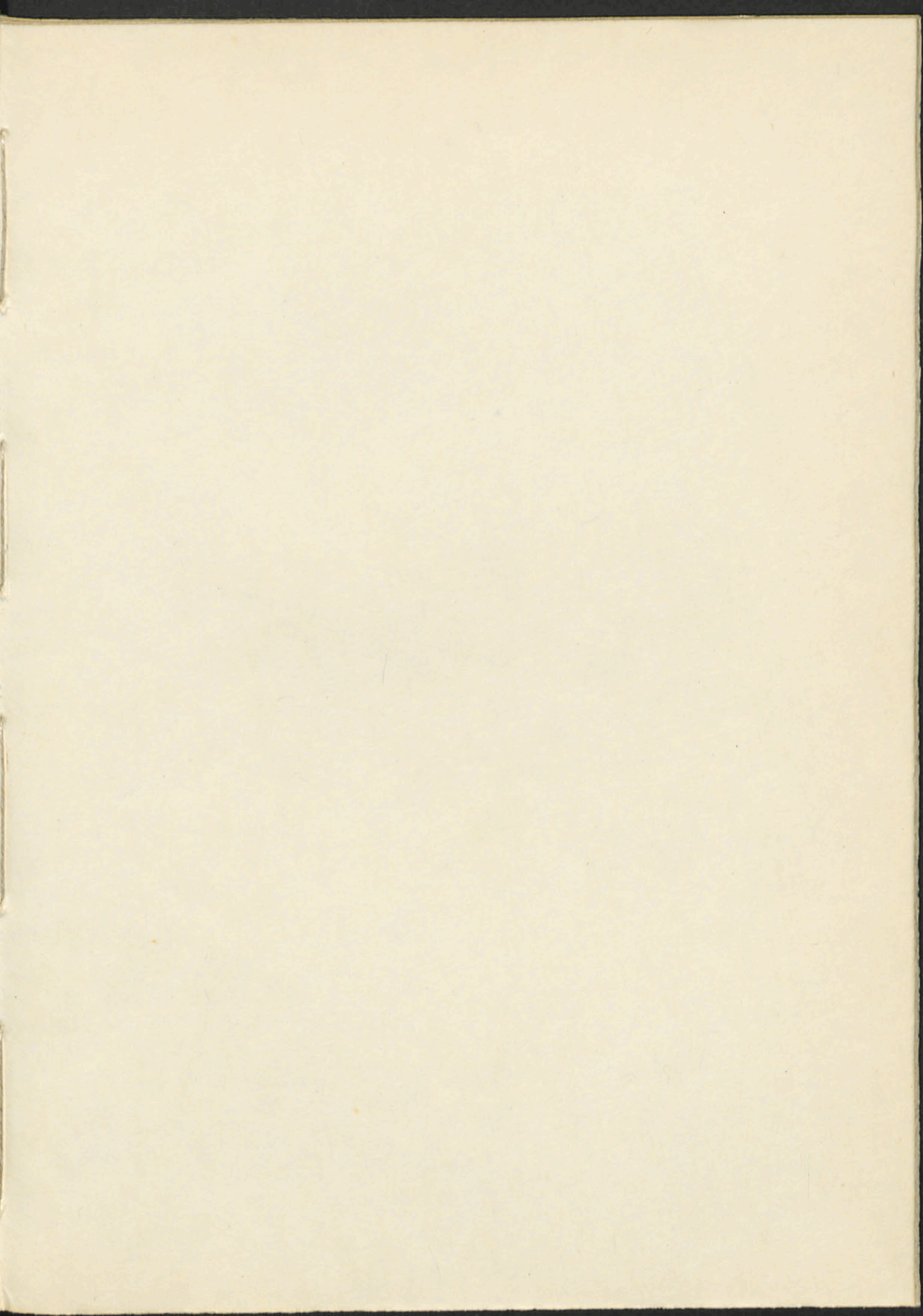

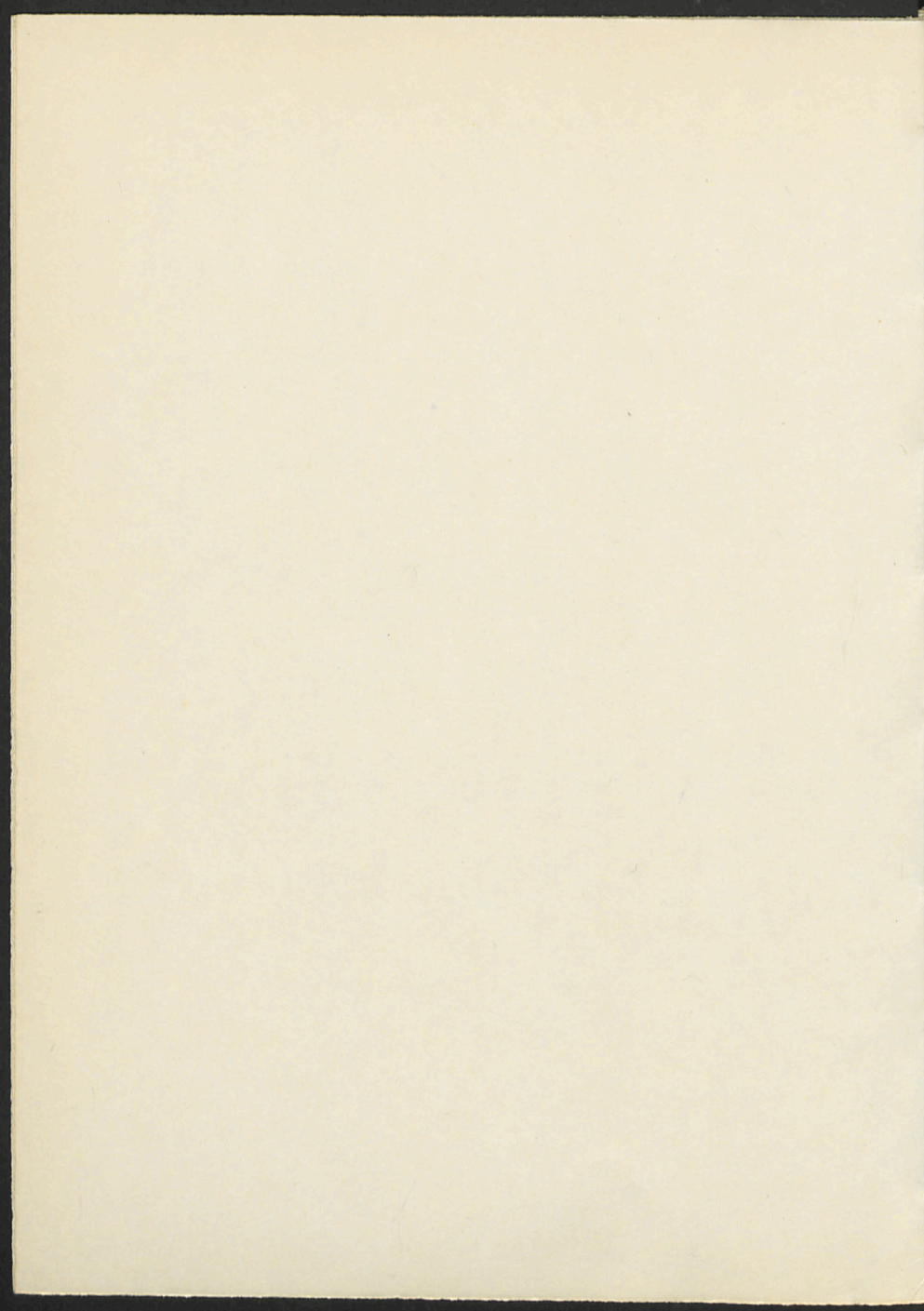

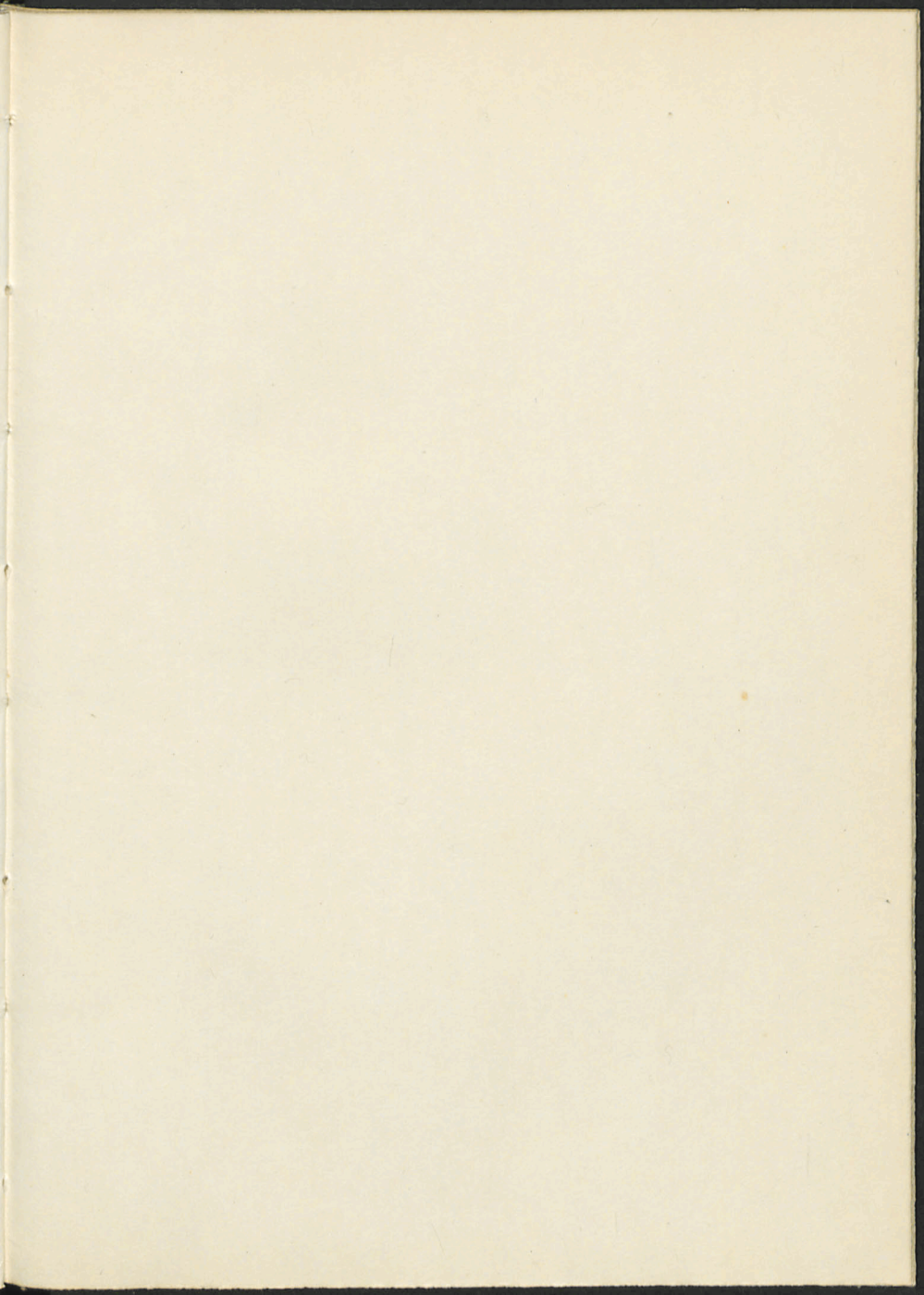

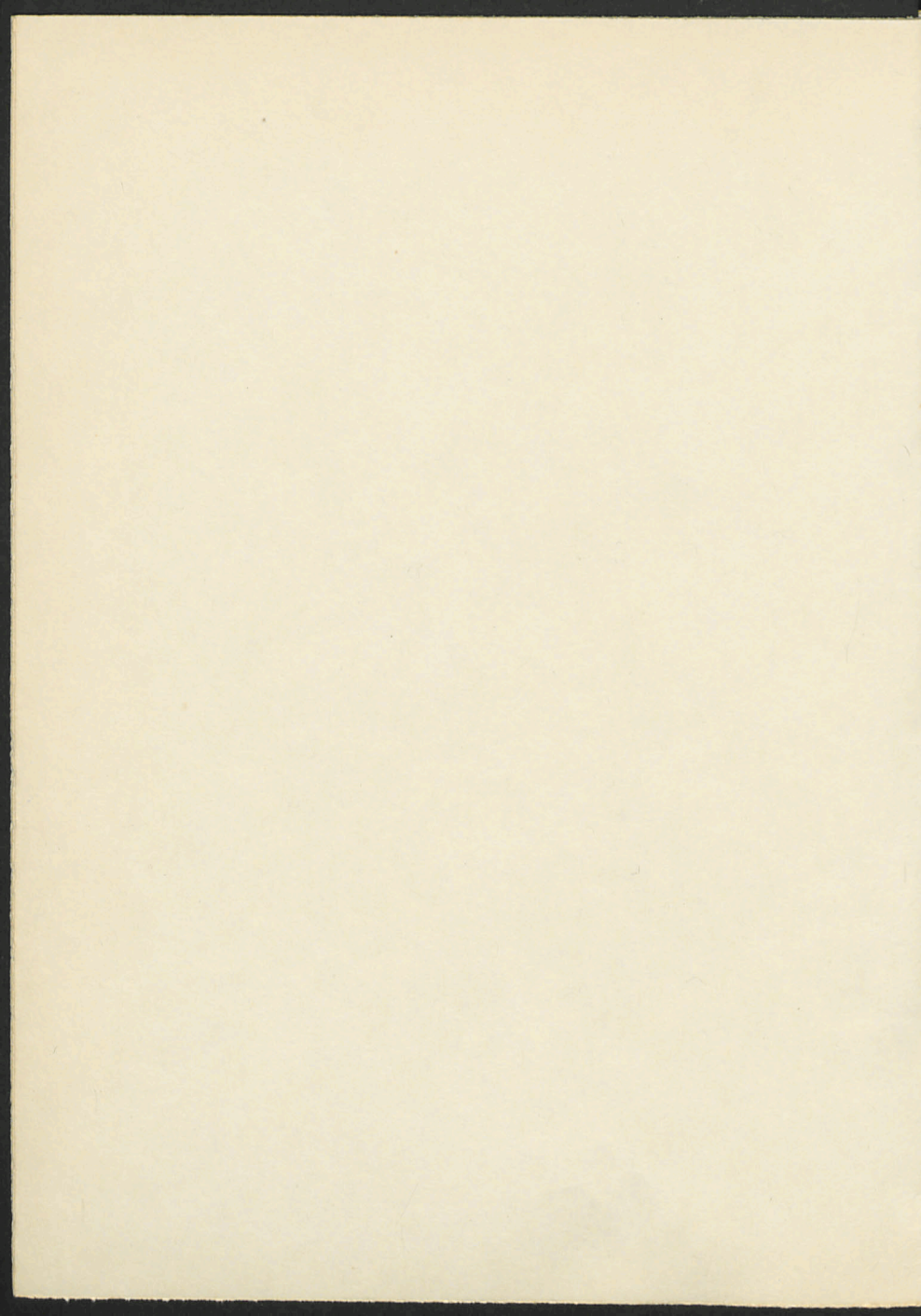

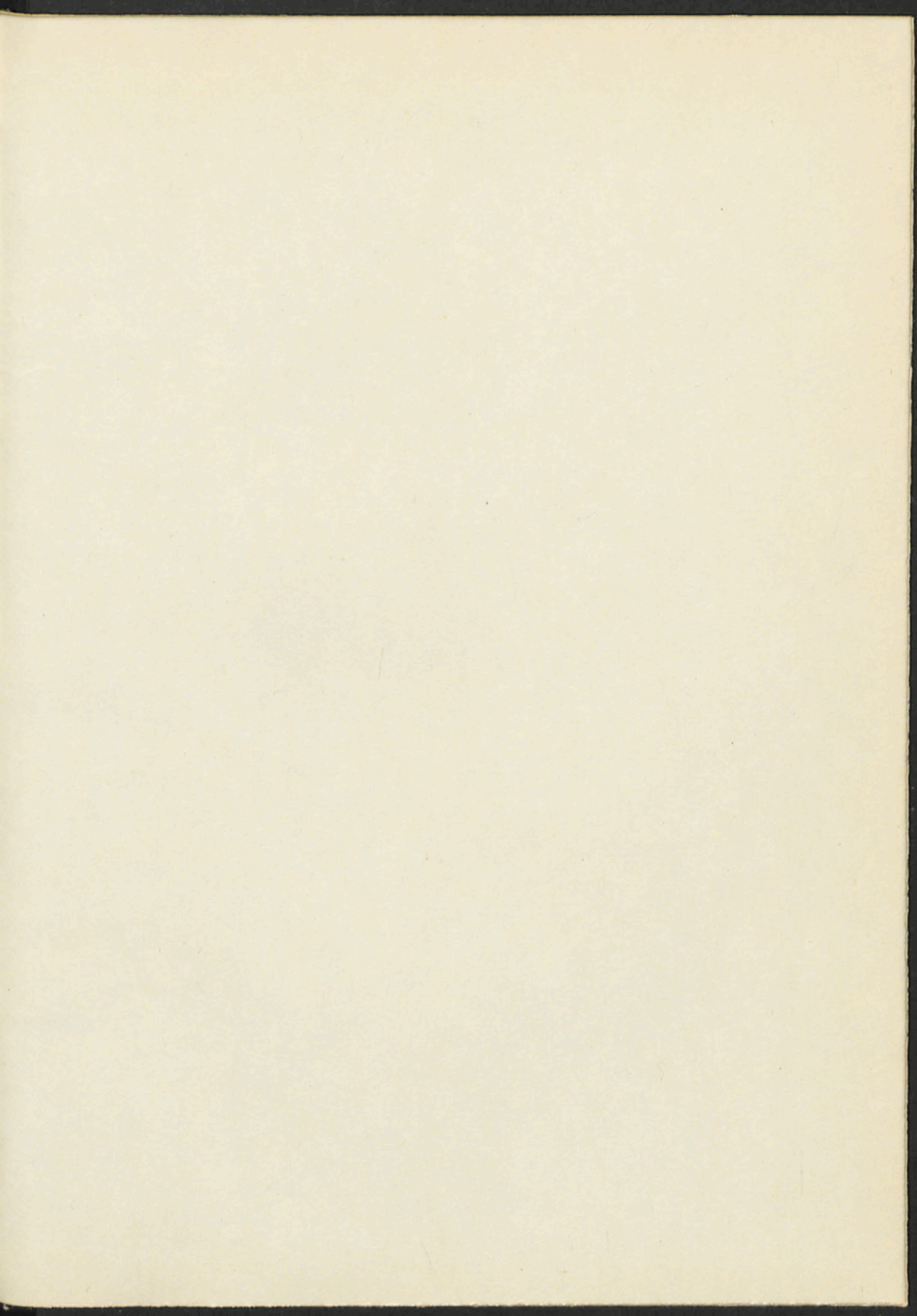

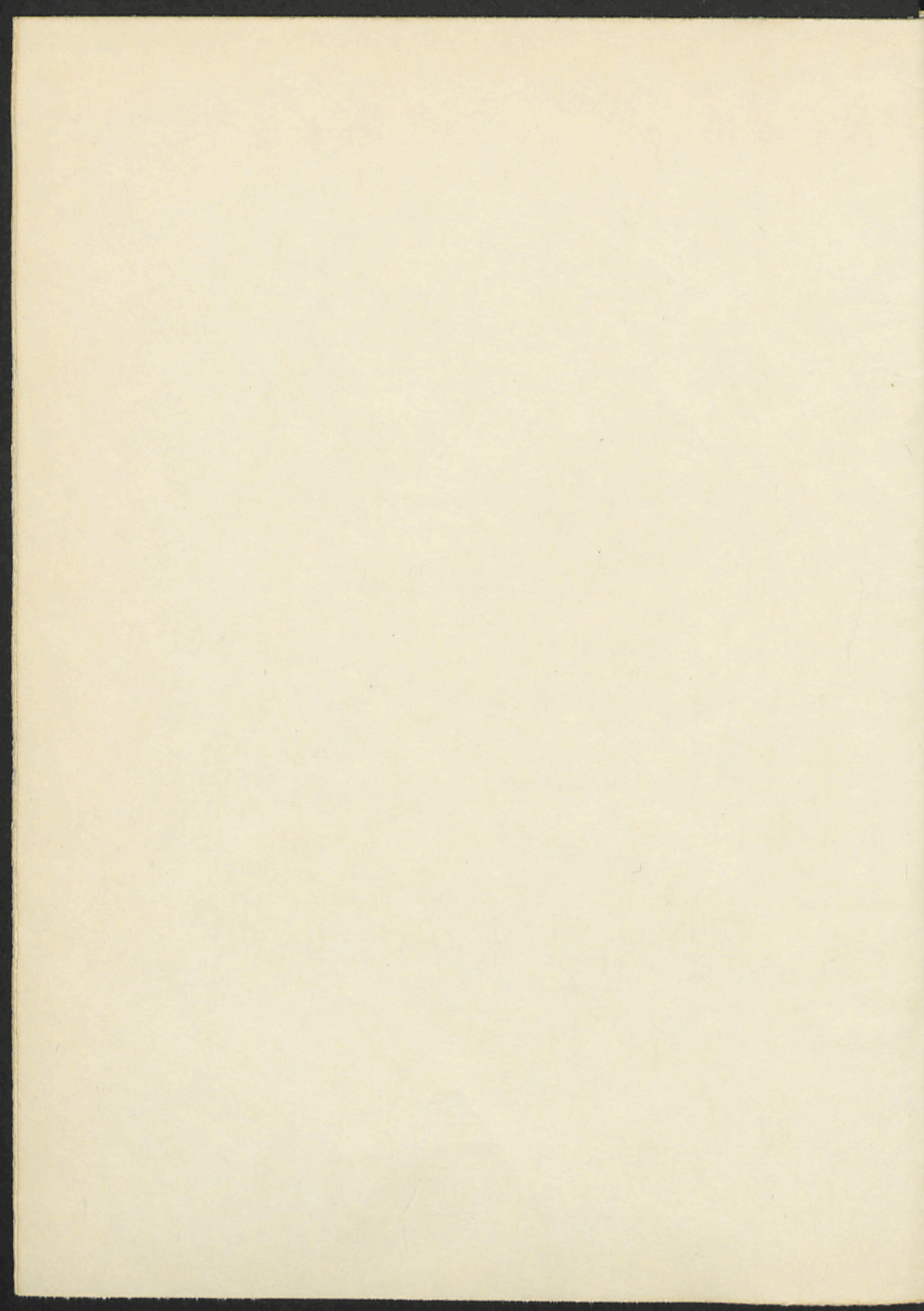

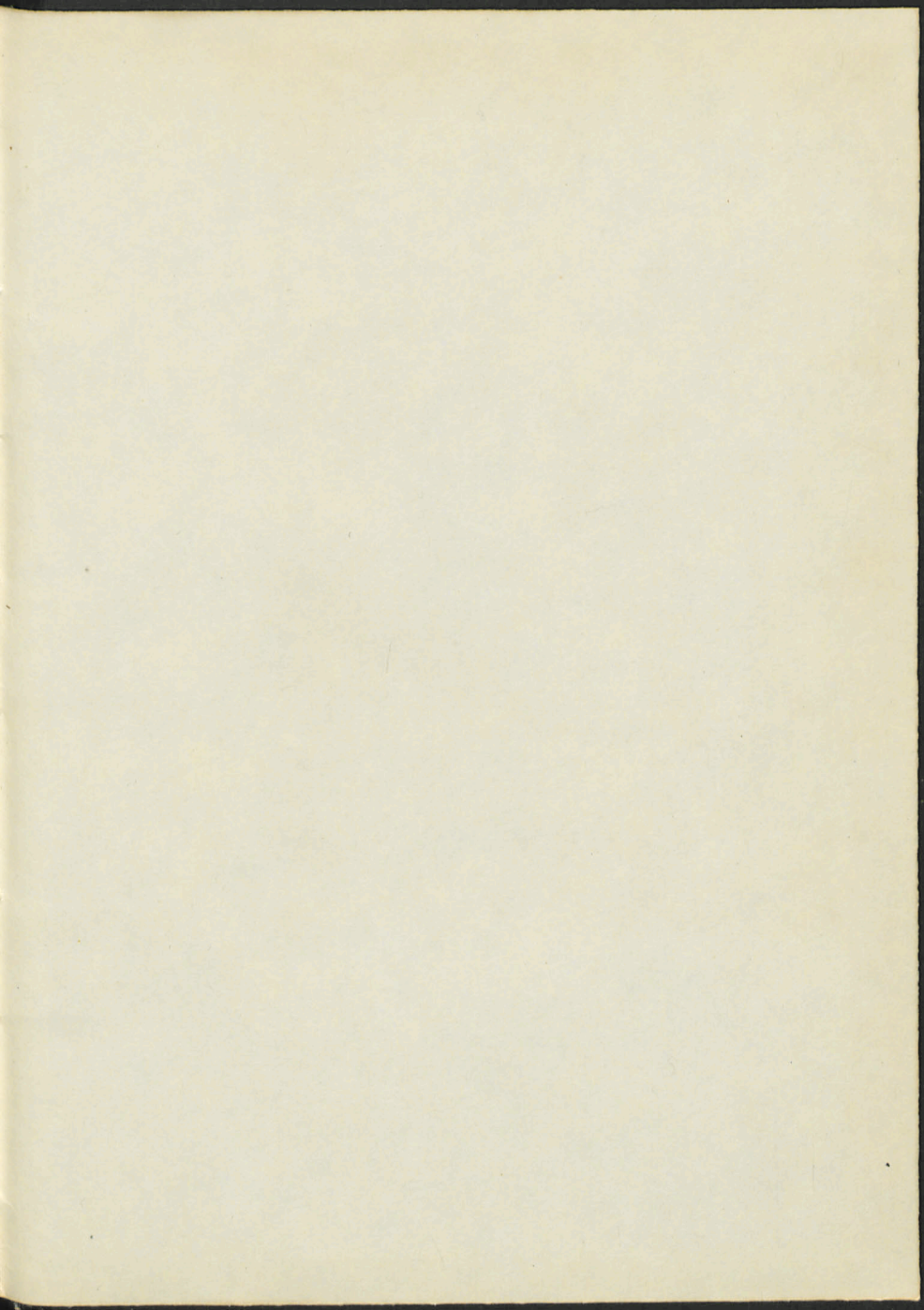

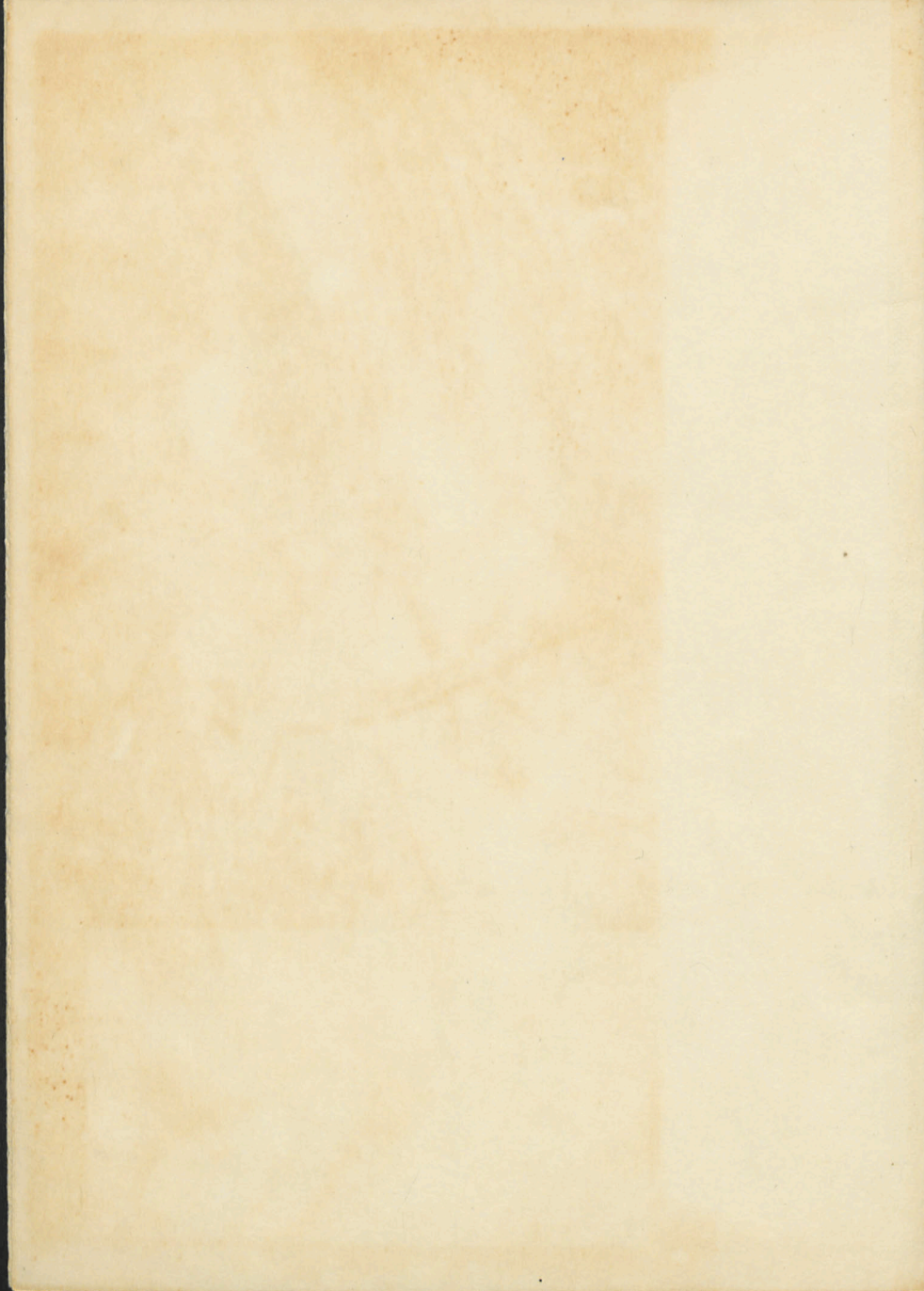

OPRAWĘ WYKONANO

w prac. introl.-konserwat.

Biblioteki „Ossolineum“

Data 26.6.68 podpis *Hrajchur*

